

Ohjelma 8.6.2023

Taloustorstai

- 9.30 **Tervetuloa Taloustorstaihin!** Minna Punakallio
- 9.40 **Kuntatalous hallitusohjelmassa,** Timo Reina
- 10.00 **Kuumimmat kuulumiset valtiosuuksista,** Olli Riikonen
- 10.30 **Kuntalaisten osallistumisesta hyötyä kuntatalouteen?** Tuula Tiihonen (Sitra) ja Sami Miettinen (FCG); kommenttipuheenvuorot Jukka Männikkö (Tampere) ja Mika Suomalainen (Vieremä)
- 11.10 **Taloustraportoinnin tilanne,** Denis Galkin (Valtiokonttori)
- 11.30 **Ajankohtaista kuntataloudesta,** Sanna Lehtonen
- 11.50 **Asiaa taloustavarasta -haastevideo**
- 11.55 **Näkemiin ja seuraavan lähetyksen ajankohta,** Sanna Lehtonen

**KUNTA
LIITTO**

A close-up photograph of a hand with a white sleeve touching a large, vibrant green fern frond. The frond is highly detailed, showing the intricate pattern of its leaflets. The lighting is soft, highlighting the texture of both the skin and the plant.

Tervetuloa Taloustorstaihin!

@MinnaPunakallio

-
- 9.40 Kuntatalous hallitusohjelmassa, Timo Reina**
- 10.00 Kuumimmat kuulumiset valtiosuuksista, Olli Riikonen**
- 10.30 Kuntalaisten osallistumisesta hyötyä kuntatalouteen?
Tuula Tiihonen (Sitra), Sami Miettinen (FCG)
kommentti Jukka Männikkö (Tampere) ja
Mika Suomalainen (Vieremä)**
- 11.10 Talousraportoinnin tilanne, Denis Galkin (Valtiokonttori)**
- 11.30 Ajankohtaista kuntataloudesta, Sanna Lehtonen**
- 11.50 Asiaa taloustavarasta -haastevideo**
- 11.55 Näkemiin! Sanna Lehtonen**

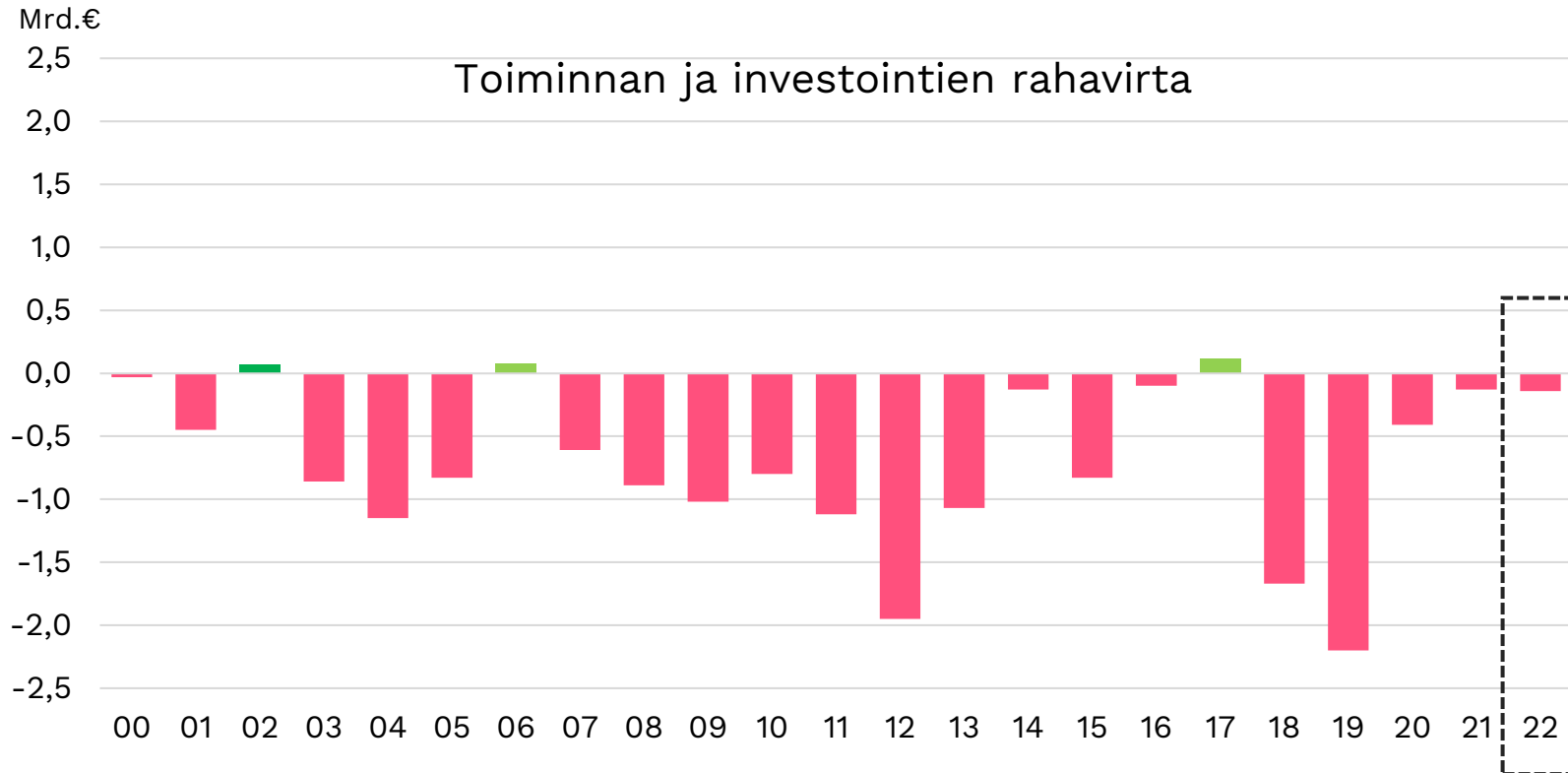
Ajankohtaista

Kuntien tilinpäätöstilastot vuodesta 2022 tarkentuneet

Kuntien ja kuntayhtymien toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituslaskelman välitulos, jonka negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

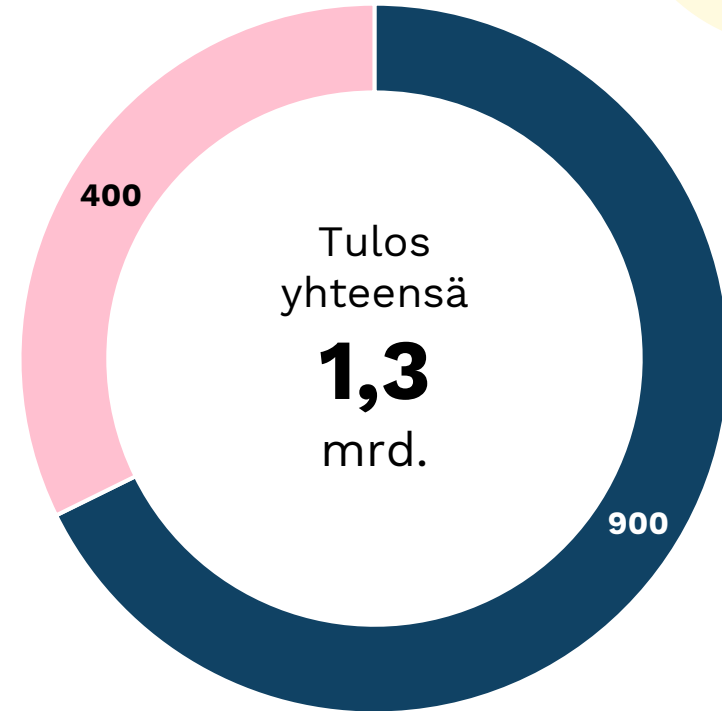
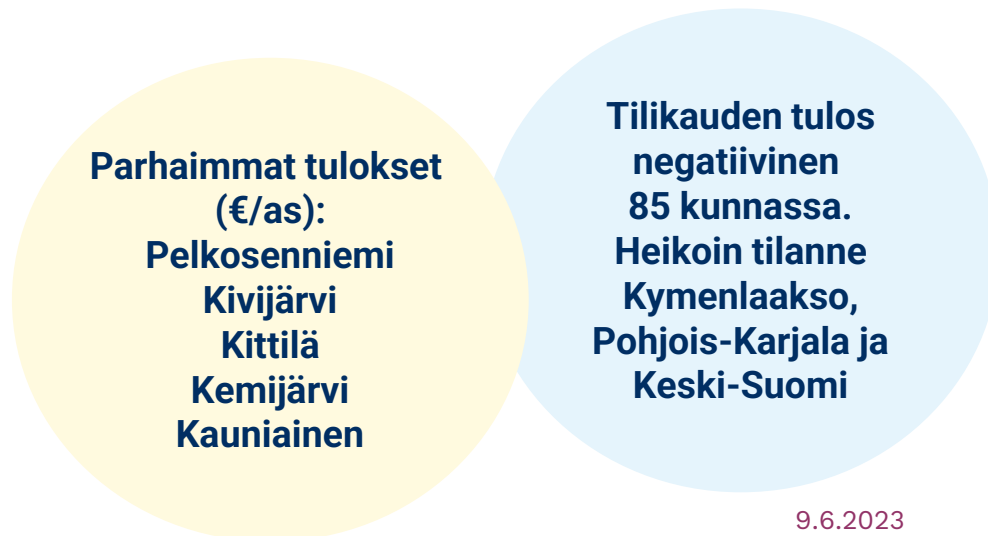
**Helmikuiset
tilinpäätösarviot 2022
osuivat
erinomaisesti
kohdalleen**

**HKL:n yhtiöittäminen
kaunistelee
vuoden 2022
tilannetta**

Tuloksen muodostuminen

Lisätietoa:
www.kuntaliitto.fi

- Omaisuuden myyntivoitot paransivat tilikauden tulosta 860 miljoonalla
 - Ilman myyntivoittoja tulos olisi noin 420 miljoonaa
- Koronakuluja vastaavia avustuksia maksettiin 460 miljoonaa euroa

- Omaisuuden myyntivoitot
- Tulos ilman myyntivoittoja

Pääekonomistin palsta

Tervetuloa Kuntaliiton pääekonomisti Minna Punakallion palstalle! Tällä sivustolla käsitellään ajankohtaisia talouteen liittyviä asioita. Mukana on myös keskeisiä diaesityksiä ja luentomateriaaleja.

Tälle sivulle on koottu uusimmat blogini. Kaikki blogini löytyvät [tämän linkin takaa](#).

Voit seurata minua Twitterissä [@MinnaPunakallio](#).

Minna Punakallion blogi 19.5.2023

Keskisuurten kaupunkien talous heikentynyt dramaattisesti

Tämän kevään hallitusohjelmaneuvoitteluiden keskiössä on ollut kasvu, työllisyys ja julkisen talouden tasapainottaminen. Säätytalolla asioita on pohdittu perusteellisesti ja keskustelujen tueksi on teetätetty runsaasti taustatvöitä. Kuntien talouden tilaa tässä kokonaisuudessa on

VM:n seuraava
talousennuste
julki
15.6.2023

Seuraava
kuntatalousohjelma
vasta
lokakuussa?

Arvailua:
budjettiriihi
syyskuun puolivälissä

Seuraa tuoreet tiedot (+kesäkuulumiset) twitteristä

Minna Punakallio @MinnaPunakallio · 1t
 Sote-uudistuksen ja pienenevien nuorten ikäluokkien tuoman valtavan muutospaineen lisäksi kuntien rakennettuun ympäristöön kohdistuu lukuisia paineita vihreästä siirtymästä, jolla hillitään ilmastonmuutosta, luontokatoa ja edistetään kiertotaloutta.
[@miirariipinen](#)

1 1 4 342

Minna Punakallio @MinnaPunakallio · 59min

Minna Punakallio @MinnaPunakallio · 5. kesäk.
 Kuntien, kuntayhtymien ja kuntakonsernien tilinpäätöstiedot 2C valmistumassa.

Niiden perusteella näyttää, että kriisikuntamenettely aloitetaan vuonna Lemissä.

Jo kriisikuntamenettelyssä oleva Pertunmaa mitä todennäköisii jatkaa kriisikuntana.

[#kuntatalous](#)

8 Kymeren Sanomat Sun

Uutissuomalainen

Yksi uusi kunta päätymässä ministeriön kriisikunnaksi

Minna Punakallio @MinnaPunakallio · 20t
 Tutkimus: Yksityisten palvelualojen tuottavuusongelmat selittävät tuottavuuden heikkoa kehitystä Suomessa

Ilmiö vaikuttaa olennaisesti siihen, miksi Suomen talouskasvu laahaa muiden jäljessä. Tutkimuksessa mukana joitakin politiikkasuosituksia.

vnk.fi
 Tutkimus: Palvelualojen tuottavuusongelmat selittävät tuottavuuden heikkoa kehitystä Suomessa -...

TIMO LATTIARI

Kuntatalous hallitusohjelmassa?

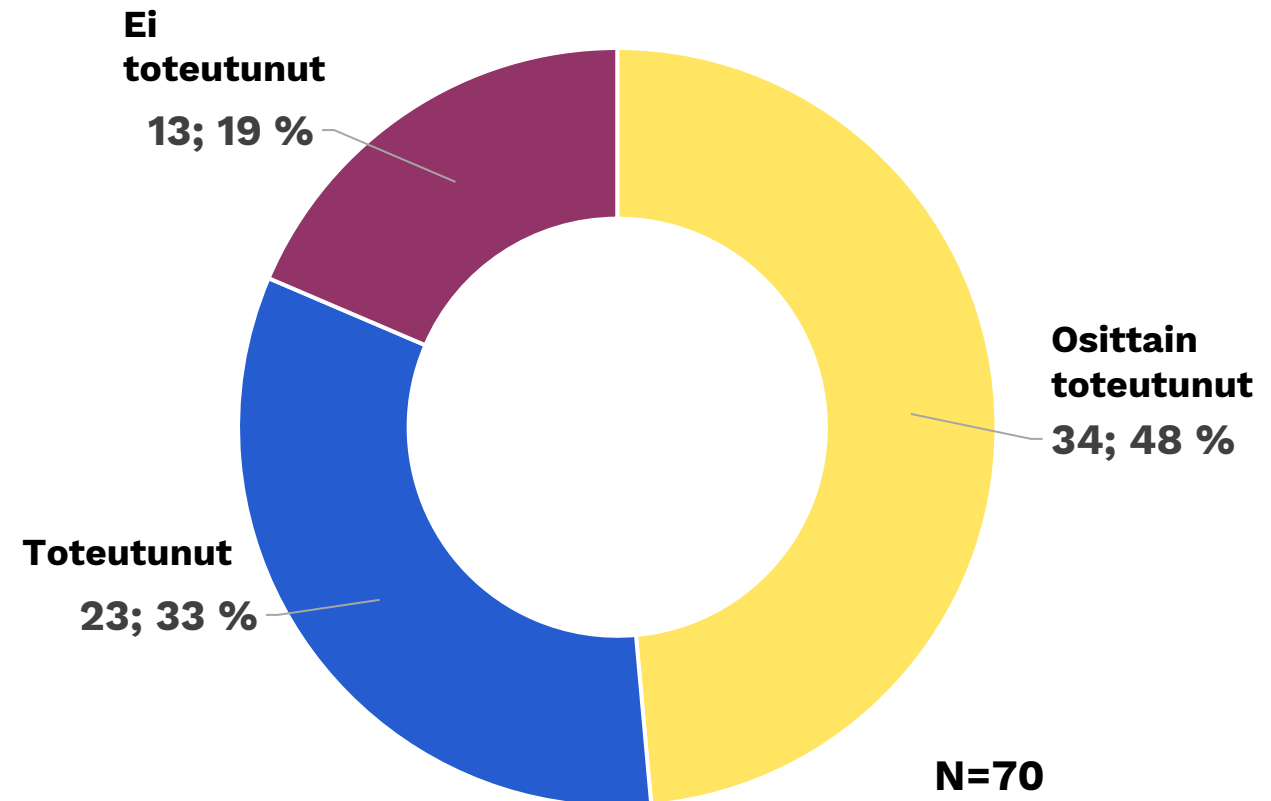
Taloustorstai, 8.6.2023

Timo Reina

Kuntaliiton hallitusohjelmatavoitteiden toteutumisen arviointi ajalta 2019-2023

Tätä tavoittelemme

- ✓ Kuntien roolia **paikallisen elinvoiman avaintoimijana** on vahvistettava.
- ✓ Kuntien työkaluja **torjua ilmastonmuutosta** sekä rakentaa **kestäviä yhdyskuntia** ja **hyvää elinympäristöä** on lisättävä.
- ✓ **Kuntatalouden kestävyys** ja liikkumavara edellyttävät rahoitusjärjestelmän uudistamista ja kunta-valtio-suhteen **pitkäjänteistä kehittämistä**.
- ✓ Menestyvän **sivistys- ja hyvinvointikunnan** toimintaedellytyksistä on huolehdittava.
- ✓ **Digitalisaation ja tietojohdamisen** mahdollisuudet on hyödynnettävä koko maassa.
- ✓ Kuntien ja maakuntien **toimivat yhdyspinnat** edellyttävät sopimuksellisuutta.

**Päätavoitteita 6 kpl,
alataavoitteita 70kpl.**

Toteutuneet
3

Osittain
11

Ei
toteutunut
5

Kuntatalouden kestävyys ja liikkumavara edellyttävät rahoitusjärjestelmän uudistamista ja kunta-valtio -suhteen pitkäjänteistä kehittämistä (1/2)

- Vaalikauden aikana **sote-uudistuksen** toteuttaminen johti vuoden 2023 alusta merkittäviin kuntien **rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän** muutoksiin.
 - Erillisiä rahoitusjärjestelmän uudistuksia ei tehty. *Työ jatkuu.*
 - **Korona-pandemian** johdosta kuntien kasvaneita kustannuksia rahoitettiin merkittävästi ja mm. yhteisöveron jako-osuutta korotettiin määräaikaisesti.
- **Kiinteistöverotuksen** arvostamisuudistus keskeytettiin syksyllä 2022. *Työ jatkuu.*
- **Perustoimeentulotuen** rahoitusosuusvastuu ei poistunut kunnilta sosiaalipalveluiden siirtyessä hyvinvointialueille. Kunnat rahoittavat edelleen 50% perustoimeentulotukimenoista.
Työ tämän osalta jatkuu
- **Sosiaaliturvauudistus** ei edennyt.

Toteutuneet
3

Osittain
11

Ei
toteutunut
5

Kuntatalouden kestävyys ja liikkumavara edellyttävät rahoitusjärjestelmän uudistamista ja kunta-valtio -suhteen pitkäjänteistä kehittämistä (2/2)

- **Kuntien valtionosuuksiin** ei tehty suoria leikkauksia, mutta vanhat määräaikaiset leikkaukset muutettiin pysyviksi (esim. lukion rahoitus).
- **Kuntien muuttuneet tehtävät ja velvoitteet** korvattiin täysimääräisesti tehtyihin vaikutusarvioihin perustuen. Ministeriöt, Kuntaliitto tai muutkaan tahot eivät käynnistäneet systemaattista lakimuutosten vaikutusten jälkikäteisarviointia korvauksen riittävyyden arvioimiseksi.
- **Normien purkamisen** sijasta hallituskaudella toteutui runsaasti kuntia koskevien velvoitteiden, kriteerien ja normien lisäyksiä.
- *Aiheet jatkuvat Kuntaliiton hallitusohjelmatavoitteiden 2023 kärjessä edelleen.*

Kuntaliiton hallitusohjelmataavoitteet 2023

Valtionohjauksen tulee mahdollistaa erilaistuvien kuntien ja kaupunkien joustava ja vaikuttava toiminta.

1. Kuntien itsehallintoa tulee vahvistaa, tehtävien yksityiskohtaista sääntelyä keventää ja kuntakokeilut mahdollistaa.
2. Kuntien lakisääteisten palveluiden rahoitus on turvattava ja rahoitusjärjestelmä uudistettava.
3. Hyvinvointialueille tulee antaa työrauha, eikä niille tule siirtää uusia tehtäviä kunnilta.

Kuntien kestäväää kehitystä, uudistumiskykyä ja kriisinkestävyyttä tulee tukea.

4. Kaupunkien kasvu- ja toimintaedellytykset on turvattava.
5. Pienten ja keskisuurten kuntien ja kaupunkien erityiset tarpeet on huomioitava
6. Kuntien roolia ilmastotyössä on vahvistettava.
7. Kuntien varautumisen edellytyksiä on vahvistettava.

8. Kuntien digitalisaation ja tiedonhallinnan kehitys vaatii rahoitusta ja yhteisiä ratkaisuja.

Kuntien roolia elinvoiman, osaamisen, hyvinvoinnin ja hyvän elinympäristön edistämässä alueellaan tulee vahvistaa.

9. Koulutusjärjestelmää tulee uudistaa vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä ja oppijoiden tarpeita.
10. Syrjäytymisen ehkäisyyn on panostettava voimakkaasti kehittämällä saumaton ja vaikuttava palvelujärjestelmä.
11. Kuntien edellytyksiä työllisyyden ja yritystoiminnan edistämiseen sekä työvoiman hankkimiseen tulee vahvistaa.
12. Rakennetun ympäristön lainsäännöstä on tehtävä eheä ja toimiva kokonaisuus.
13. Liikennejärjestelmässä on tehtävä priorisointeja, joilla rakennetaan kestäväää taloutta.

Valistuneita arvauksia tulevan hallituksen kuntalinjauksista? (1)

- Valmiutta normien keventämiseen ja ainakin uusista pidättäytymiseen näyttäisi olevan, digitalisaatiota halutaan edistää
- Kaupunkipolitiikan ja sopimuksellisuuden merkitys nousee esille
- Rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistaminen käynnistettäneen
- Koulutuksesta leikkaamista halutaan välttää
- Julkisiin hankintoihin ja hankintalain uudistamiseen paljon odotuksia
- Inhouse-yhtiöiden sääntelyä on halukkuutta kiristää

Valistuneita arvauksia tulevan hallituksen kuntalinjauksista? (2)

- Kuntien ja/tai hyvinvointialueiden tehtävien muutospainetta ei näytä olevan. Valtion aluehallinnon uudistaminen pöydällä.
- Kuntarakenteen kehittäminen tai tehtävien eriyttäminen?
- Kuntien elinvoiman, kasvun ja investointien edistäminen eri tavoin
- TE-palvelu-uudistuksen toimeenpano, rahoitusmallin muutostarpeet olleet esillä
- Maankäytön ja rakentamisen prosessien sujuvoittaminen ml. yksityisten maanomistajien mahdollisuus valmistella kaavoja
- Kuntien kiinteistöjä koskevat uudet linjaukset?

KUNTA LIITTO

Kuumimmat kuulumiset valtionosuuksista

Taloustorstai 8.6.2023

Olli Riikonen

VM oikaisee sote-uudistuksen siirtolaskelmia (VM-tiedote 6.6.2023)

Vastaa kyselyyn sote-siirtolaskelmissa oikaistavista eristä viimeistään 30.6.

The screenshot shows the website of the Ministry of Finance (Valtiovarainministeriö). The main article is titled "Kunnilta ja hyvinvointialueilta pyydetään tietoja sote-uudistuksen rahoituksen siirtolaskelmien oikaisemiseksi". The article is dated 6.6.2023 and is marked as "UUTINEN". The text of the article states that the Ministry of Finance is requesting information from municipalities and well-being areas regarding the 2021 and 2022 budget transfer calculations for social and health services. The purpose is to correct errors in the calculations, as they significantly affect the funding of social and health services. The Ministry of Finance requests that the municipalities and well-being areas provide the necessary information by June 6, 2023.

VM tiedote
10.5.

Kuuleminen
16.5.

Kirjallinen
lausunto
31.5.
mennessä

VM tiedote
6.6.

Infotilaisuus
9.6.
klo 9-10

Vastaukset
kyselyyn
30.6.
mennessä

Lisätietoja asiasta Kuntaliitossa antaa Olli Riikonen, @RiikosenOlli, Olli.Riikonen@kuntaliitto.fi, 050-477 5619

Virkamiespuheenvuoro

Meno- ja rakennekartoitus
sekä verokartoitus

Venäjän hyökkäys
Ukrainaan

Varautumisen
ministerityöryhmä

Päivittäismaksamisen
turvaaminen

Kestävä kasvu

Pohjoismainen yhteistyö

Pankkiunionin
syventäminen

Kunnilta ja hyvinvointialueilta pyydetään tietoja sote-uudistuksen rahoituksen siirtolaskelmien oikaisemiseksi

valtiovarainministeriö
6.6.2023 8.27 UUTINEN

Valtiovarainministeriö pyytää tietoja kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2021 ja 2022 tilinpäätöstiedoissa olevista tekijöistä, jotka vääristävät merkittävästi sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen rahoituksen siirtolaskelmia. Tarkoituksena on oikaista kustannuksia niin, että ne vastaavat palvelujen järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia yhdeltä vuodelta.

Sote-uudistuksen rahoituksen siirtolaskelman tarkoituksena on, että kunnista hyvinvointialueille siirtyvät kustannukset ja rahoitus vastaavat yhden vuoden palveluiden järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia. Siirtolaskelmia merkittävästi vääristävien takautuvien ja kertaluonteisten erien oikaisemisesta on tarkoitus säätää valtioneuvoston asetuksilla.

Pyydettävien tietojen merkittävyyden kynnystä on laskettu lausuntopalautteen perusteella

Tiedot takautuvista palkkaharmonisaatiokustannuksista pyydetään ilman euromääräistä alarajaa. Muiden pyydettävien tietojen merkittävyyden kynnystä on laskettu lausuntopalautteen perusteella.

Laskelmia merkittävästi vääristävät tiedot pyydetään ilmoittamaan siltä osin kuin kyseisen kunnan tai kuntayhtymän tilinpäätöskirjauksen mukainen määrä ylittää 50 euroa asukasta kohden laskettuna. Tällöin erän vaikutus kunnan rahoitukseen on karkeasti arvioiden asukasta kohden noin 15 euroa tai enemmän. Koska uuden sääntelyn tarkoituksena on korjata laskelmista merkittävät vääristymät, kaikkia tietoja ei ole tarkoituksenmukaista kysyä ilman alarajaa. Jokaiseen tilinpäätösvuoteen sisältyy jonkin verran satunnaista vaihtelua.

Lausuntokierroksella olleessa asetuseronnoksessa merkittävyyden kynnyksenä oli 30 euroa asukasta kohden laskettu vaikutus kunnan valtionosuuteen. Tällöin merkittävyyden kynnyksen ylittävän tilinpäätöskirjauksen määrä kunnan tilinpäätöksessä olisi ollut noin 100 euroa asukasta kohden. Kyselyssä raja on lausuntopalautteen perusteella asetettu valtionosuusvaikutuksen sijaan tilinpäätöstiedon mukaisena euromääränä, jotta vastaajien olisi helpompaa arvioida, mitkä tiedot tulee ilmoittaa.

Kyselyssä uutena eränä kertaluontoiset poistot ja arvonalentumiset

Ehdotettuja laskemissa huomioon otettavia eriä pidettiin lausunnoissa yleisesti kattavina. Lausuntopalautteen perusteella uutena huomioon otettavana eränä pyydetään tiedot palveluluokille kirjatuista sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kertaluontoisista poistoista ja arvonalentumisista.

Lausuntopalautteessa mainittiin myös useita muita yksittäisten kuntien tai alueiden kustannuksia tai sellaisia eriä, joiden suuruudesta ei ole saatavissa riittävän tarkkaa tietoa (esimerkiksi koronaepidemian vaikutukset). Myös ns. laaja-alaisten kuntayhtymien palkka- ja muiden perustamiskustannusten huomioon ottamista ehdotettua laajemmin esitettiin useissa lausunnoissa. Koska näiden erien huomioon ottaminen vaatisi siirtolaskelman periaatteita koskevia lainsäädäntömuutoksia, niitä ei ole otettu mukaan kyselyyn.

Tarkempaa ohjeistusta kyselyn täyttämiseen saa infotilaisuudessa

Kuntien ja hyvinvointialueiden kuulemista menettelyn eri vaiheissa pidettiin lausunnoissa tärkeänä.

Valtiovarainministeriö järjestää kyselyyn vastaajille infotilaisuuden 9. kesäkuuta klo 9-10. Etäyhteydellä toteutettavassa tilaisuudessa esitellään kyselyä ja annetaan ohjeita sen täyttämiseksi.

Lisätietoja:

erityisasiantuntija Minnamaria Korhonen, puh. 029 553 0586, minnamaria.korhonen(at)gov.fi
finanssiasiantuntija Roosa Valkama, puh. 029 553 0560, roosa.valkama(at)gov.fi

Kyselyn läpikäynti ja täytön opastus: Kuntien takautuvat palkkaharmonisaatiokustannukset sekä muut rahoituksen siirtolaskelmaa vääristävät erät 2021 – 2022

Perjantai 9.6.2023 klo 9.00 – 10.00 VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tilaisuuden ohjelma

- **Tilaisuuden avaus**
- *Yksikönpäällikkö, finanssineuvos Pasi Leppänen*
- **Kyselylomakkeen esittely ja läpikäynti**
- *Erityisasiantuntija Minnamaria Korhonen*
- *Finanssiasiantuntija Lauri Piirainen*

Tilaisuudessa käydään läpi kyselylomake pääpiirteittäin ja opastetaan sen täyttöön. Tilaisuudessa voi esittää kysymyksiä.

Tilaisuus on suunnattu kyselyn vastaajille, joita ovat kunnat, sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymät, pelastuslaitokset, hyvinvointialueet ja muut lakanneiden sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kuntayhtymien tai muiden kuin kuntayhtymämuotoisten yhteistoimintaorganisaatioiden tilinpäätöksestä vastaavat tahot.

Tilaisuus järjestetään Teams-tilaisuutena. Tilaisuuteen ei tarvitse ilmoittautua etukäteen.

[Osallistu Teams-tilaisuuteen painamalla tästä.](#)

Kohderyhmät: julkinen hallinto, kunnat, hyvinvointialueet

Pikalinkit aiheen ytimeen

- [VM:n tiedote: Kunnilta ja hyvinvointialueilta pyydetään tietoja sote-uudistuksen rahoituksen siirtolaskelmien oikaisemiseksi - Valtiovarainministeriö \(vm.fi\)](#)
- [Kuntaliiton lausunto: Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annettujen asetusten muuttaminen \(siirtolaskelmien tarkistaminen\) | Kuntaliitto.fi](#)

Valtionosuusjärjestelmästä tuli tämän vuoden alusta lukien sote-uudistuksen jakojäännös.

Uudistuksen myötä valtionosuuksien laskenta muuttui niin, että monella on ollut vaikeuksia pysyä perässä.

Siksipä pieni kertaus sote-siirtolaskelmien vaikutuksesta kunnan valtionosuuksien muodostumiseen

1. Periaate uudistuksen rahoittamisessa: Kunnista siirretään tuloja yhtä paljon kuin ovat siirtyvät kustannukset

Sote-uudistuksessa hyvinvointialueille siirtyvät sote- ja pela-kustannukset katetaan kunnista siirtyvillä tuloilla

Muodostuvat ”sote-sidonnaisista” valtionosuuksista, yhteisöveroista ja
Valtio ei laita uudistukseen omaa rahaa

Kunnasta siirtyvät kustannukset lasketaan vuosien 2021 ja 2022 toteuman keskiarvosta, siirtyvät kustannukset nostetaan koko maan 2022 tasolle

Kahden vuoden luvuilla tasataan kunnan sote-kulujen vuotuisvaihtelun vaikutusta
Keskiarvon korotusprosentti on koko maan kustannustason muutos 2021-2022

Siirtyvät tulot vuoden 2022 tasossa maksuunpantujen verojen mukaan

Kuntien tilinpäätöksissä eri luku, koska tilityksissä v. 2022 ennakoitavat aiempien vuosien häntiä
Vuoden 2022 verotus valmistuu vasta tämän vuoden lokakuussa, jolloin lopullinen maksuunpantu verotulo ja siten siirtyvä verotulon taso tiedetään

2. ja 3. periaate: Veronmaksajan asema ei saa muuttua ja kunnan taloudellinen asemakin max +/-60 €/as. vuoteen 2027 mennessä

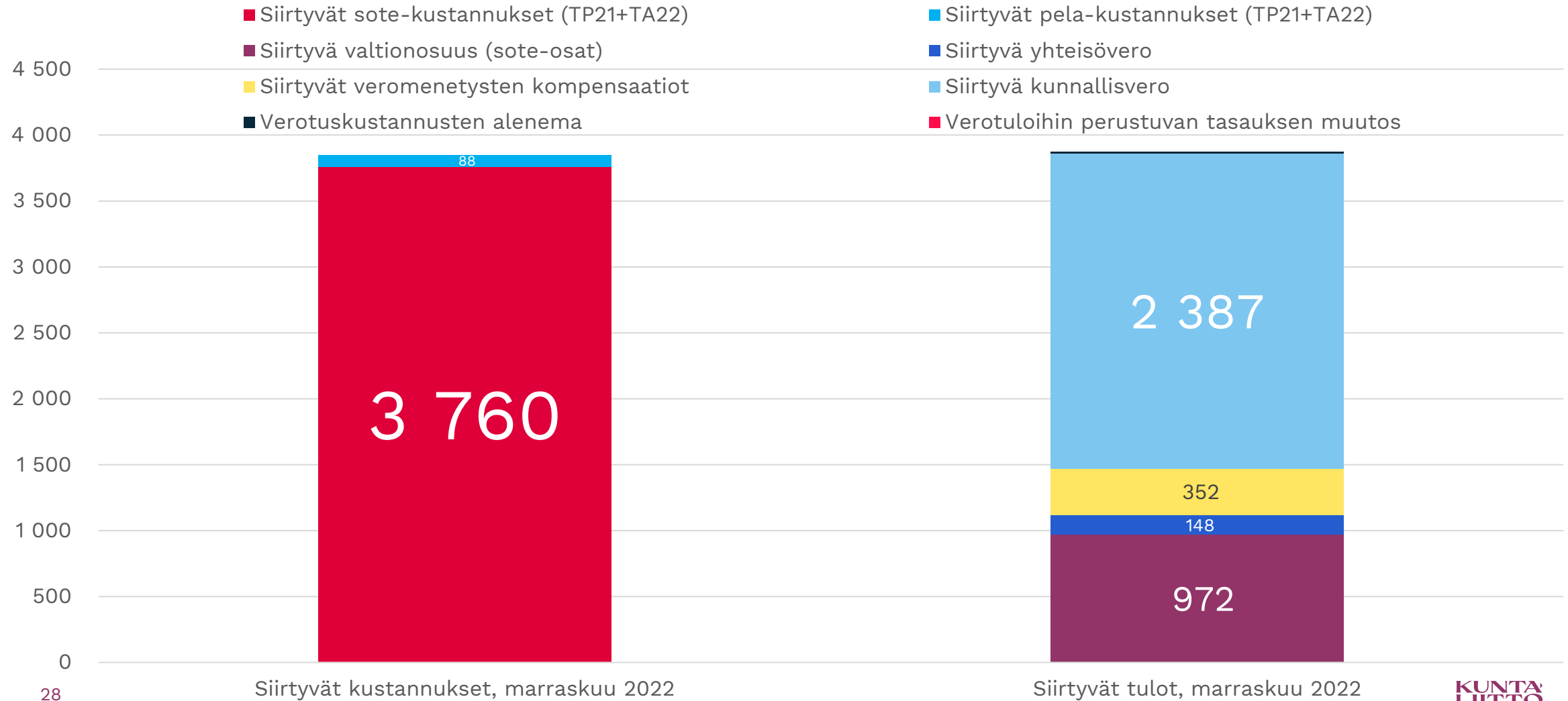
Veronmaksajan aseman muuttumattomuus taattiin sillä, että kunnallisveroa leikattiin kaikissa kunnissa saman verran

- Lopullinen leikkausprosentti 12,64 %-yksikköä kaikista kunnista, siirtyi valtion tuloveroksi
- Kunnat eivät saaneet koskea kunnallisveroprosenttiin tälle vuodelle
- Veronmaksajan ennakonpidätysprosentti ei muuttunut, jos tulot ennallaan

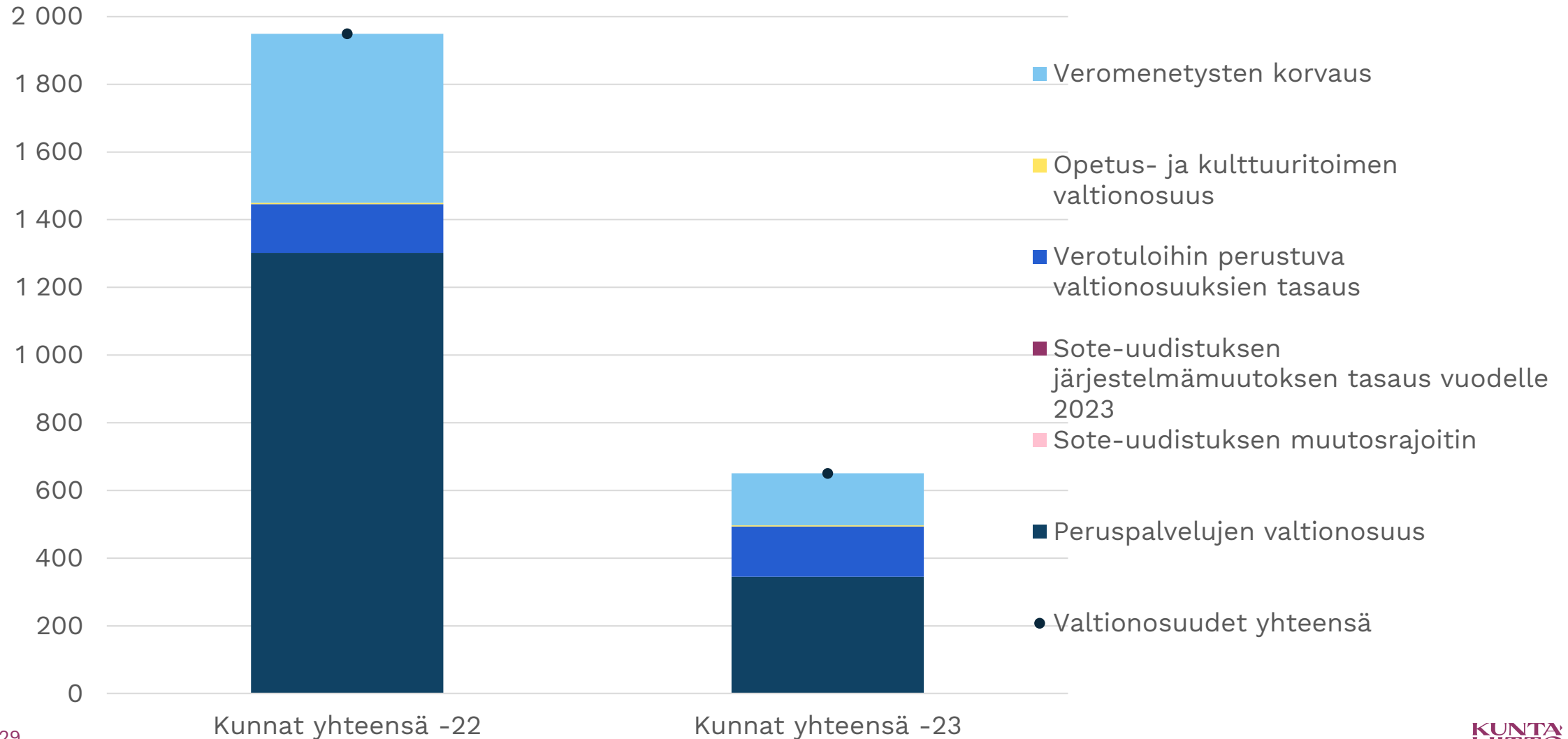
Kunnan taloudellinen asema turvataan valtionosuuksissa ”järjestelmänmuutoksen tasaus” –nimisellä valtionosuuserällä, tuttujen kesken myös ”siirtymätasaus”

- Sen taloudellisen hyödyn tai tappion, mitä muutosrajoitin ei riittävästi rajoita, sen siirtymätasaus hoitaa
- Kunnan talouden tasapainotila ei muutu ensimmäisenä vuonna (tänä vuonna) verrattuna viime vuoden arvioituun (tasapainotila = vuosikate-poistot ~ tilikauden tulos)
- Kunnan talous voi parantua tai heikentyä enintään 15 €/vuosi vuoteen 2027 mennessä (yhteensä siis max +/-60 €/asukas

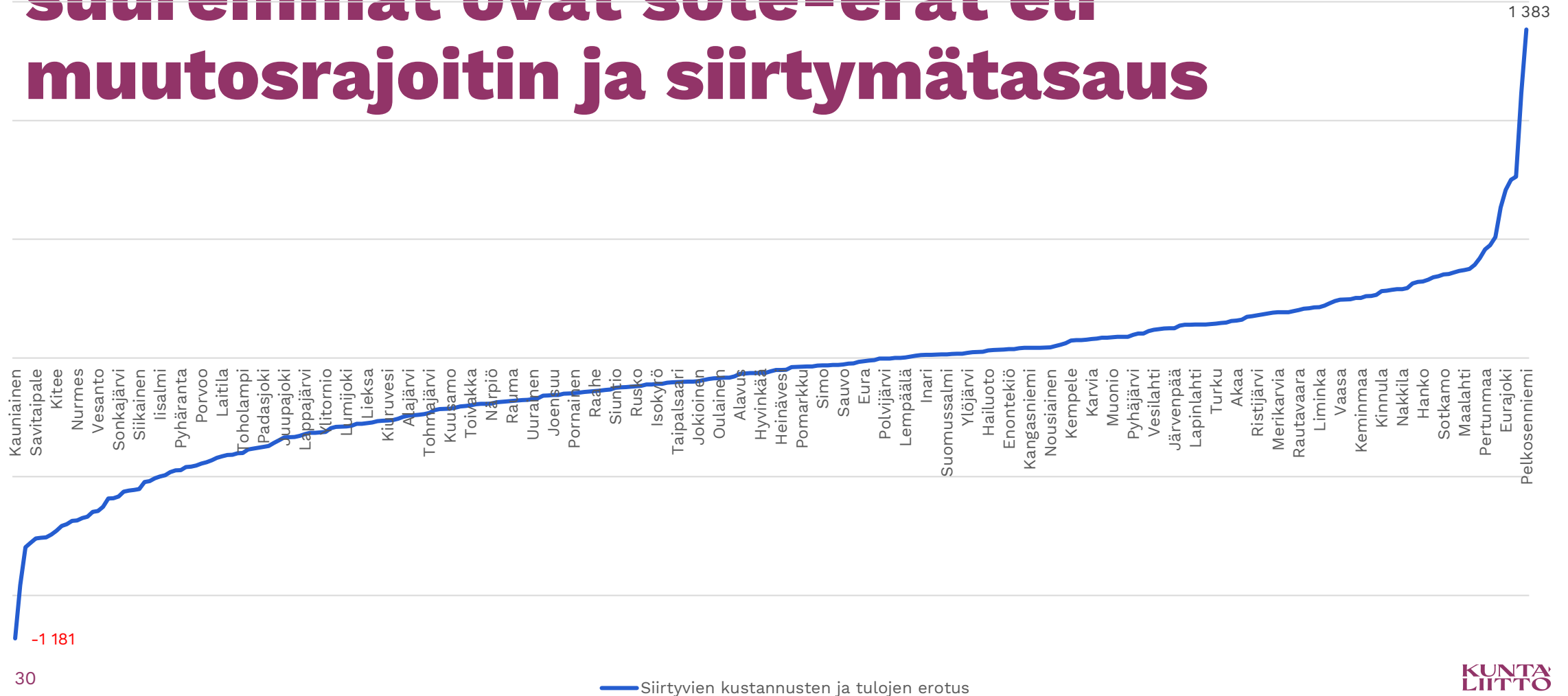
Tämän vuoden valtionosuuksien sote-eriin vaikuttava sote-siirtolaskelma €/as. koko maan tasolla, luvut TP2021 + TA2022 mukaan

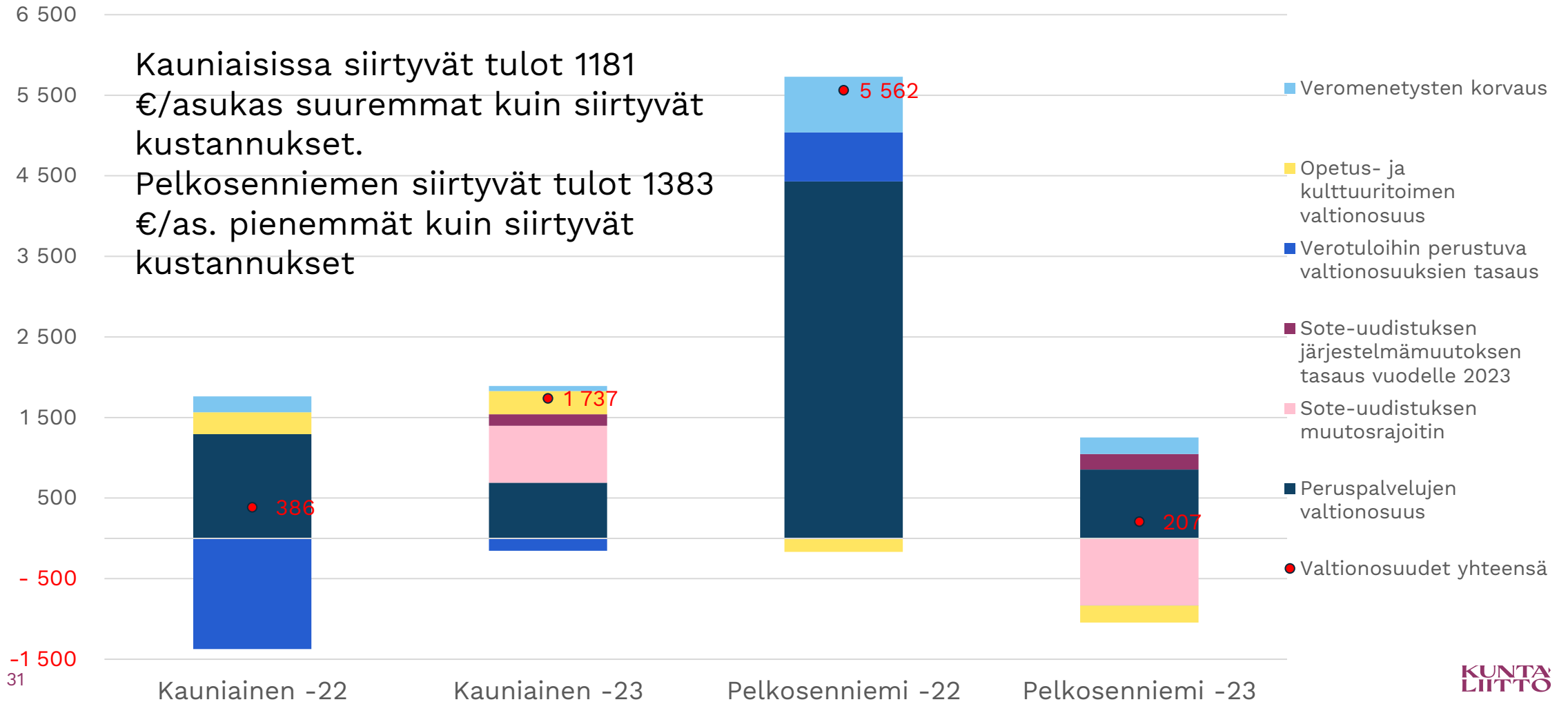
Koko maan valtionosuusrakenne 2022-23, €/as – sote-erät eivät vaikuta koko maan laskelmassa

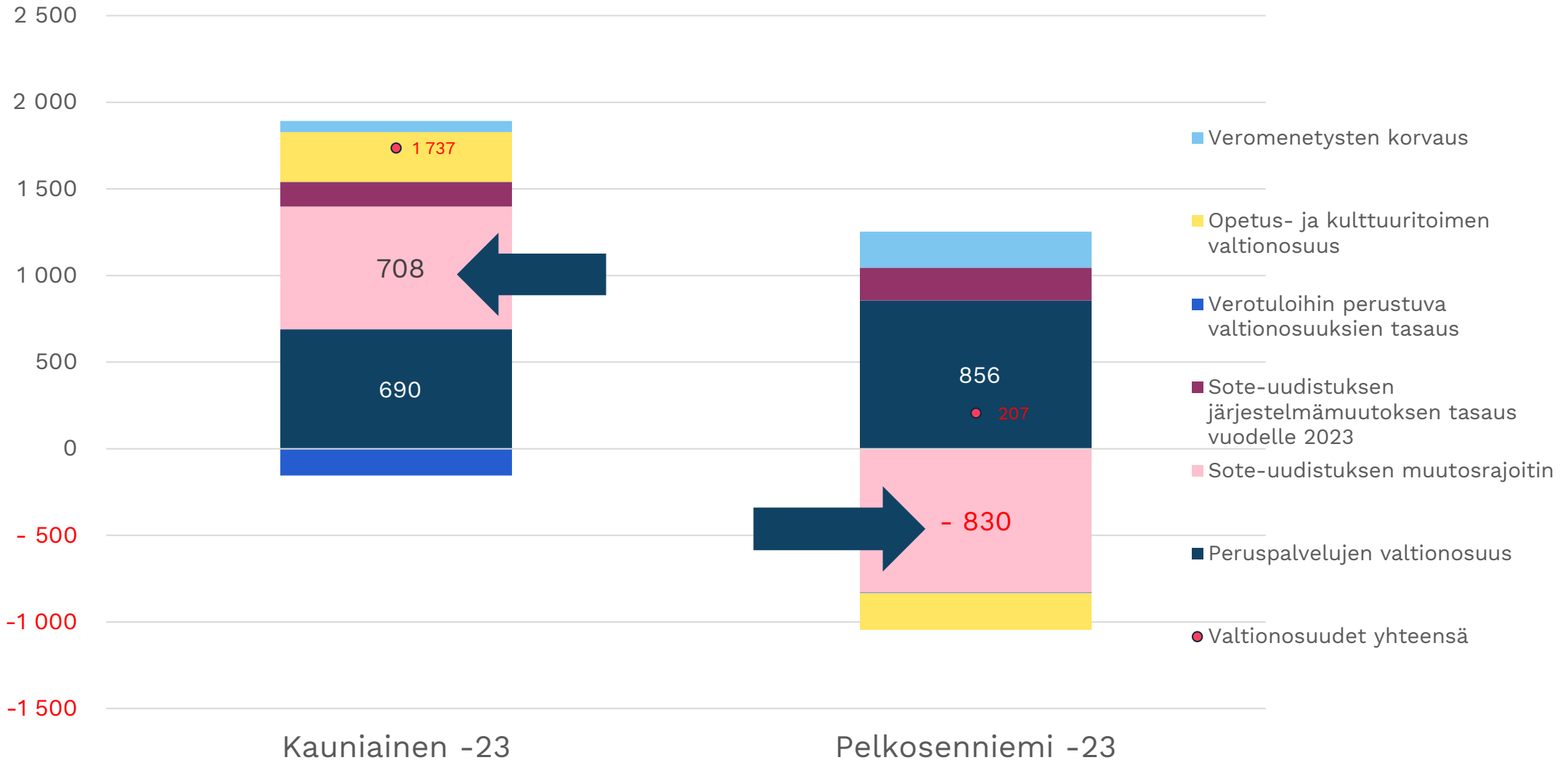
Mitä suurempi ero siirtyvien kustannusten ja tulojen välillä, sitä suuremmat ovat sote-erät eli muutosrajoitin ja siirtymätasaus

Siirtyvien kustannusten ja tulojen ääripääkuntien valtionosuuksien rakenne 2022 ja 2023, luvut €/asukas

Kauniainen – Pelkosenniemi 2023

Mitkä ihmeen valtionosuuden sote-erät?

- Muutosrajoitin
 - Kuittaa 60 % siirtyvien kustannusten ja tulojen erotuksesta
 - Jos kunnalta lähtee enemmän tuloja kuin kustannuksia, kunta saa muutosrajoittimen kautta lisää valtionosuuksia 60 % erotuksesta
 - Jos päinvastoin, niin valtionosuuksia vähennetään 60 % erotuksesta
- Järjestelmänmuutoksen tasaus (siirtymätasaus)
 - Kunnan talouden tasapainotilan säilyminen uudistusta edeltävällä tasolla taataan järjestelmämuutoksen tasauksella, jos muutosrajoitin ei sitä vielä tee
 - Lisää tai vähentää valtionosuutta niin, että kunnan tasapainotila ei sote-siirron vuoksi muutu
 - Useimmissa tapauksessa etumerkki on sama kuin muutosrajoittimessa
- Jälkikäteistarkistuksesta aiheutuva valtionosuuden lisäsiirto (2024 alkaen)
 - Koko maan tasolla tarkasteltu lisärahoitustarve, joka otetaan kuntien valtionosuuksista (jos/kun kuntien siirtyvät kustannukset ovatkin suuremmat kuin siirtyvät tulot TP22 tietojen varmistuttua)
 - Tasasuuruinen €/asukas-vaikutus kaikkiin kuntiin

Mikä sote-erissä on erikoista?

- Kunnan toteutuneilla sote- (ja pela)kustannuksilla määritetään kunnan valtionosuusrahoitus tehtäviin, joissa sotea ei enää ole
- Yli 30 vuoteen kunnan valtionosuusrahoitus ei ole kytkeytynyt kunnan omiin toteutuneisiin kustannuksiin, vaan ainoastaan laskennallisiin tekijöihin
- Nyt suurin osa kunnan valtionosuuksista voi muodostua sote-eristä – tai muu valtionosuus sulaa olemattomiin sote-erien takia
- Ennätysmäärä kuntia joutuu maksamaan valtiolle negatiivisia valtionosuuksia – siis kunta rahoittaa omilla verotuloillaan valtiota valtion säätämien lakisääteisten tehtävien järjestämisestä, eikä valtio osallistu kustannuksiin lainkaan
- Uudistuksen jälkeen valtionosuusriippuvaisia kuntia ovatkin yllättäen aivan toisenlaiset kunnat kuin ennen uudistusta, mutta on erittäin vaikea profiloida, millainen kunta tyypillisesti saa merkittävän osan tuloistaan valtionosuuksina

Summa summarum: Järjestelmän uudistaminen on välttämätöntä

- Valtionosuusjärjestelmän uudistaminen on välttämätöntä kuntien rahoitusjärjestelmän ymmärrettävyyden ja oikeutuksen parantamiseksi
- Valmistelu ja tutkimustyö pitäisi käynnistää välittömästi
- Uudistuksen tekeminen ei ole helppoa (voittajat / häviäjät) ja valmistelu vaatii useita vuosia
- Tarvitaan muitakin kuntarahoituksen muutoksia, jotta valtionosuusjärjestelmän uudistaminen onnistuu, pelkkien sote-erien poistolla ajaudutaan mahdottomiin tilanteisiin

KUNTA LIITTO

Kuntalaiset

ja osallistuminen kunnan talouden suunnitteluun

Tämä on hienoa, mutta mitä hyötyä tästä on?

Osallistuvasta budjetoinnista talouden suunnitteluun

[Osallistuva budjetointi](#)⁷ (tai osallistava budjetointi) on prosessi, jossa kansalaisille annetaan mahdollisuus vaikuttaa budjetin määrärahojen kohteiden valintaan. Mallia voidaan käyttää kaikilla hallinnon tasoilla, mutta useimmat kokeiluista on tehty kaupunki- tai aluetasolla.

Suomessa osallistuvan budjetoinnin hankkeet ovat toistaiseksi suhteellisen pieniä

Suomessa osallistava budjetointi nousi julkiseen keskusteluun vuonna 2011 [Sitran](#)⁷ Uusi demokratia -projektin myötä. Hankkeessa ideoitiin keinoja lisätä kansalaisten osallistumista päätöksentekoon. Vuonna 2012 Helsingin kaupunki ja Sitra toteuttivat 100 000 euron määrärahalla kaupunkilaisten kehitysehdotuksia, jotka koskivat kirjastoja. Helsingin kaupunki on muutenkin ollut edelläkävijä osallistavassa budjetoinnissa, sillä vuonna 2013 malli laajeni nuorisoasiankeskukseen RuutiBudjetin kautta.

Kuntien talouden suunnittelun vuosisykli (muodollinen prosessi)

Tuotokset:

- Budjetti (1 v)
- Taloussuunnitelma (3 v) jonka on oltava tasapainossa

Perusteet:

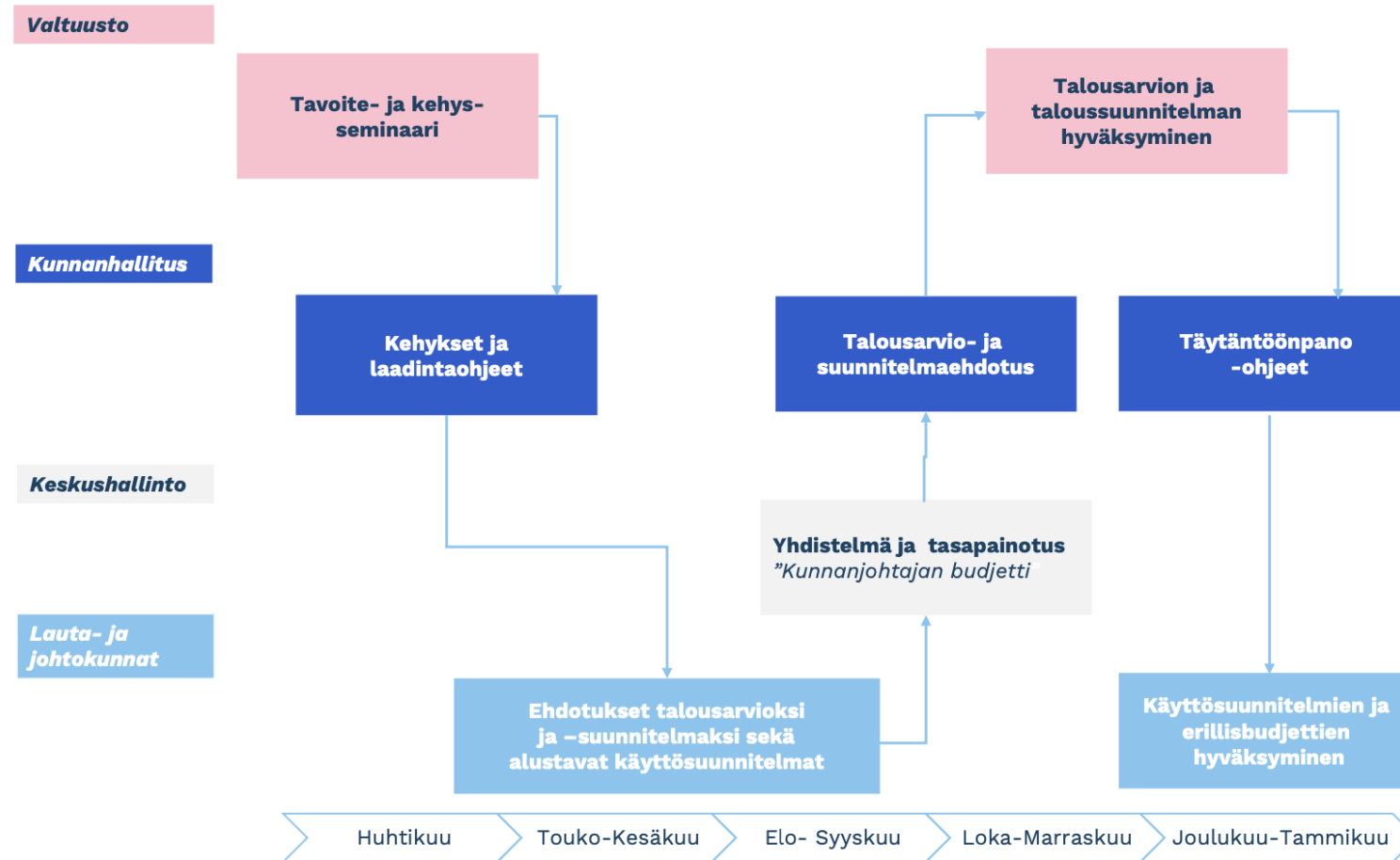
- Strategia (4 v)
- Mahdollinen pormestari-ohjelma
- Muut ohjelmat ja suunnitelmat: investointisuunnitelma, ilmastosuunnitelma jne.

Taloussuunnitelman valmistelu on vuosittain toistuva prosessi, johon osallistuvat kunnan toimielimet, viranhaltijat ja työntekijät, joilla on tulosvastuu tavoitteiden toteutumisessa ja jotka ovat tilivelvollisia varojen käytöstä. Alla on esitetty ohjeellinen kuvio valmistelun ajallisesta etenemisestä kunnan päätöksenteossa ja organisaatiossa.

Puuttuu kuntalaisten kuuleminen!

Ei ole normatiivista estettä.

Kysymys on motivaatiosta ja menetelmistä.

Kuvio 4. Kunnan taloussuunnitelman valmistelu- ja hyväksymisprosessi.

Lähde: Sari Korento & Marja-Liisa Ylitalo 2022. *Kunnan ja kuntayhtymän taloussuunnitelma*. 5. uudistettu painos. Kuntaliitto.

<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2022/2165-kunnan-ja-kuntayhtymän-taloussuunnitelma>

Kuntien tehtävät ja talous ovat murroksessa – muutos on myös mahdollisuus

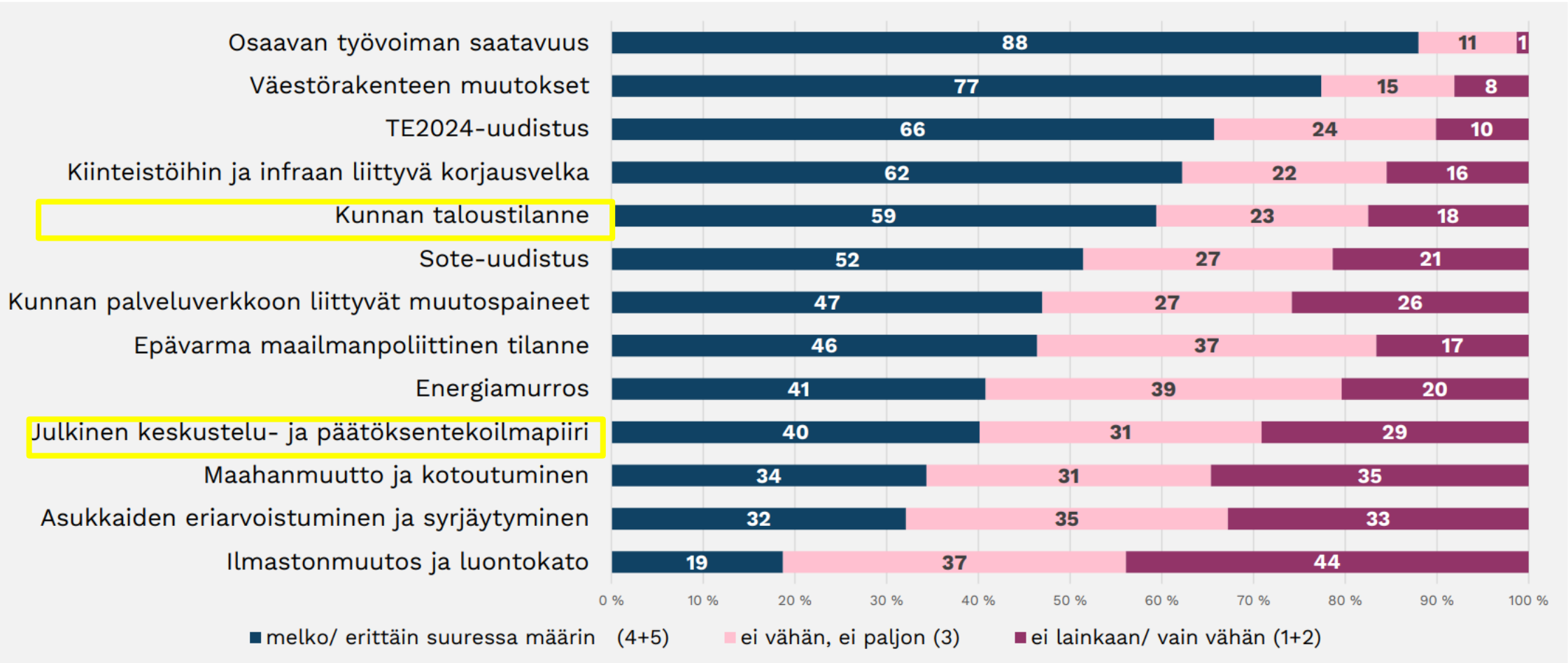

TALOUS →

**Talusojohtajien virkoihin vähän hakemuksia monissa kunnissa –
Yksityinen puoli vetää, jos kunnan päätöksenteko tökkii**

Kuntapäätäjien arviot siitä missä määrin seuraavat ajankohtaiset asiat haastavat oman kunnan toimintaedellytyksiä.

Vastausten %-jakaumat. (N=293-310)

→ **Luvassa paljon hyvää päätettävää!**
→ **Päätökset konkretisoituvat budjetissa**

**Ainoa tunnettu
tapaus Suomessa
kuntalaisten oma-
aloitteisesta
osallistumisesta
kunnan talouden
tasapainotusohjelman
laatimiseen vuodelta
2015**

Miten sinä säästäisit?

Pieksämäen kylät ry:n Kyläkumppani plus -hanke sekä alueelliset kyläyhdistykset järjestävät asukastapaamiset Naarajärvellä, Jäppilässä ja Virtasalmella.

Keskustelutilaisuuksien aiheina ovat lähipalvelut.

Tilaisuudet pidetään

- Naarajärvellä ma 20.7. klo 18 Kanttilassa
- Jäppilässä ti 21.7 klo 18 Jäppilä-talolla
- Virtasalmella ke 22.7. klo 18 Virtasalmen kirjastolla

Tilaisuuksiin ovat tervetulleita kaikki alueensa palveluista kiinnostuneet.

Keskustelusta pitää kirjaa kyläasiamies ja esiin nousseet teemat viedään päättäjätapaamiseen elokuun alussa.

Iltakahvit voi ostaa kyläyhdistysten ja Kanttilan kahvioista.

Lisätietoja

Pieksämäen Kyläkumppani plus -hanke

Vuokko Jaakkola 045 845 6590

vuokko.jaakkola@pieksamaenkylat.fi

Veej'jakaja

maaseuturahasto

Jyväskylässä asukkaat otettu mukaan säästötalkoisiin

Talouden tasapainottaminen

- Jyväskylän kaupungin tulee tasapainottaa talouttaan vuosina 2024–2026 pysyvästi noin 40 miljoonalla eurolla. Suurimpana syynä sopeutukseen ovat viime vuosina merkittävästi kasvaneet sote-menot, jotka leikkaavat pysyvästi kaupungin valtionosuuksia hyvinvointiuudistuksen jälkeisinä vuosina.

Talouden tasapainottamiseksi kaupunki etsii säästöjä, keinoja lisätä kaupungin tuloja sekä tapoja järjestää palvelut nykyistä tehokkaammin esimerkiksi digitalisaatiota hyödyntämällä.

Talouden tasapainottamisella halutaan varmistaa kasvavan kaupungin elinvoimaisuus sekä kyky tuottaa laadukkaita palveluita Jyväskylän kasvavalle väestölle myös tulevaisuudessa.

Asukaskysely oli avoinna 25.5. saakka

Jyväskylän kaupunginhallitus tilasi alkuvuonna FCG Oy:ltä ulkopuolisen selvityksen säästöjen löytämiseksi. Ulkopuolisen asiantuntijan alustava nenpidelistaus toimii talouden sopeuttamistyön taustamateriaalina,

asukaskyselyn. Asukaskyselyyn pyrittiin poimimaan selvityksen keinovalikoimasta niitä toimenpiteitä, joilla olisi toteutuessaan vaikutusta kaupungin kuntalaisille tarjoamiin palveluihin.

Asukaskyselyssä pystyi kertomaan näkemyksiä esimerkiksi siitä, mistä asioista kaupunki voisi säästää ja mistä asioista kaupungin tulisi pitää kiinni. Kyselyn alustavat tulokset on julkaistu.

Kaupungin henkilöstölle sekä [järjestöille](#), [yhdistyksille](#) ja [seuroille](#) avattiin omat kyselynsä. Eri sidosryhmiltä kerättävä palaute toimitetaan päätöksentekijöiden ja valmistelevien virkamiesten tiedoksi. Näin uudetkin säästöideat ehditään ottaa huomioon valmistelun edetessä.

Miten osallistuminen voi auttaa talouden suunnittelussa?

- **Ohjaa tarkastelemaan panostusten hyödyllisyyttä** ja puntaroimaan eri ratkaisuvaihtoehtoja
- **Edustuksellisen demokratian ohjausvaikutus valmisteluun lisääntyy**, kun kuntastrategian toimeenpano sekä eri ohjelmien ja suunnitelmien resursointi kuvataan kuntalaisille
- **Päätäjät saavat selkänöjää** viisaiden/vaikeiden päätösten tekemiseen
- **Kuntalaisten luottamus vahvistuu ja heidän on helpompi hyväksyä päätökset**, kun he näkevät budjetin yhteyden päätettyihin tavoitteisiin
- **Kääntää julkista talouskeskustelua** niin päin, että kuntalaiset pohtivat kunnan taloutta ja tekevät säästöehdotuksia eivätkä vain kommentoi kunnan tekemiä ehdotuksia

Muita mahdollisia hyötyjä

Osallistumisen
lisäämisellä
saavutetaan enemmän
vaikuttavuutta ja
tuloksellisuutta

Jo nyt kerättävän
tiedon hyödyntäminen
prosessissa

Hyte-toiminnan
katvealueiden
selkeyttäminen

Osallistumisen kautta
syntyy uusia
asiakaslähtöisiä
toimintamalleja

Uudet digitaaliset
toimintatavat ja
välineet
osallistumiseen

Vahvistaa järjestelmän
legitimiteettiä

Rahoitushaku: Kuntalaisten osallistuminen kunnan talouden suunnitteluun

Etsimme kahta kuntaa kokeilemaan uusia tapoja, joilla kuntalaiset voivat osallistua talouden suunnitteluun. Tällä sivulla kerrotaan rahoitushaun ehdoista, kriteereistä ja aikataulusta. Hakuaika päättyy 14.6.2023.

Kokeilut 2023

Sitra rahoittaa kokeilut kahdessa kunnassa:

- *Osana normaalia budjetointiprosessia*, esim. budjettikehysten tai yhdistelmäbudjetin muodostamisessa
- Tukee talousarvion 2024 ja/tai taloussuunnitelman 2024–2026 laatimista
- Voidaan hyödyntää Sitran päättäjille suunnatun talouspolitiikkakurssin oppeja
- Kunta kokoaa satunnaisotannalla kuntalaispaneelin:
 - Paneelin käytössä on *riittävä talousdata ja muut olennaiset tiedot*
 - Paneeli *puntaroi eri vaihtoehtoja* suhteessa strategian tavoitteisiin
 - Työskentelyä tuetaan laskentatoimen konsultin sekä menetelmäkonsultin työpanoksella
- Kuntalaiset voisivat myös arvioida edellisen vuoden toteumaa
- Suositukset julkaistaan ja luvataan *ottaa huomioon* valmistelussa
- [Hakuaika 14.6.2023](#)

Sitra rahoittaa samalla Nuva ry:n kokeilun kahden kunnan nuorisovaltuustoissa:

- Nuorisovaltuusto muodostaa vastaavan paneelin
 - Mielipiteitä kerätään nuorilta koulujen oppilaskuntien ja muiden nuoria tavoittavien kanavien kautta
 - Työskentelyä tuetaan laskentatoimen konsultin sekä menetelmäkonsultin työpanoksella
- Nuoret voivat tehdä myös täyden varjobudjetin
- Yhteys: Miisa Tervala, Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry

Tervetuloa mukaan verkostoomme

Kehittämisverkosto työskentelee etä- ja lähitapaamisissa noin 3–4 kertaa vuodessa. Seuraava tapaaminen pidetään ma 19.6.2023 klo 13–15 hybridinä Sitran tiloissa Helsingin Ruoholahdessa

Ota yhteyttä

Rohkeasti vaan!

IHMISET

Pauli Saloranta

Asiantuntija, Uudet vaikuttamisen tavat

IHMISET

Tuula Tiihonen

Johtava asiantuntija, Demokratia ja osallisuus

IHMISET

Jonna Heliskoski

Johtava asiantuntija, Tulevaisuuslaboratorio

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

Kuntalaisten osallistumisesta hyötyä kuntatalouteen?

Kommenttipuheenvuoro

Talousjohtaja Jukka Männikkö

Asukkaiden osallistumisesta ja vaikuttamisesta kannattaa edistää, koska

1. Paremmat palvelut

- Asukkaiden kommentit arvokkaita ja yhdessä arviointi **voi** jopa synnyttää tehokkaampia palveluita.

2. Toiminnan kehittäminen

- Asukkailta **voidaan** saada innovaatioita ja uusia ajatuksia. Kaikki viisaus ei ole meillä palkatulla henkilöstöllä ja luottamushenkilöillä.

3. Hyvä hallinto

- Luottamus kaupungin toimintaan **voi** vahvistua ja päätöksiin **saattaa olla** helpompi sitoutua. Voi tarjota paremmin osallistumisen tunnetta.

4. Osallistuminen vahvistaa yhteisöllisyyttä

- Jos jokainen osaltaan edistää osallisuutta, niin on mahdollista saada tuloksia.
- Antaa asukkaille omistajuutta ja **voi** lisätä sitoutumista ja kaupungin vetovoimaa.

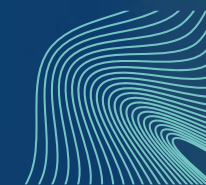
Kannattaako asukkaiden osallistumista edistää?

1. Helpottuuko vai vaikeutuuko säästöjen tekeminen ja kohdentaminen kuntalaisten osallistumiseen panostamalla?
2. Miten kuntalaisille saadaan päätösten teon pohjaksi oikeaa, monipuolista ja riittävää tietoa kaupungin talousarvion kohdentumisesta ja vielä ymmärrettävässä muodossa puntaroivan keskustelun pohjaksi?
3. Kun isoa osaa päättäjistä ei oikeasti näytä kiinnostavan koko kaupungin tarkastelu, niin kiinnostaisiko asukkaita kokonaisuuden tarkastelu sitten päättäjiä enemmän?
4. Onko kuntalaisten osallistumisen lisääminen oikeasti tärkein ratkaistava ongelma?
5. Miten seurataan ja arvioidaan tehtyjen panostusten ja toimenpiteiden vaikuttavuus. Maksoiko vaivan?
6. Miksi asukkaita pitää ”puoliväkisin” osallistuttaa, jos osallistuminen ei kiinnosta?

Kuinka talousraportointi sujuu?

Denis Galkin, Valtiokonttori

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Hyvinvointialueiden talousraportoinnista

- Hyvinvointialueiden neljännesvuosiraportointi sektoreittain Q1 (HHKNR)
 - 96% raportoitu (käynyt myös 100%:ssa)
 - Erityisen tärkeä Tilastokeskuksen toiminnan näkökulmasta
 - Korjaukset suositellaan tekemään toiseen vuosineljännekseen
- Hyvinvointialueiden neljännesvuosiraportointi toimialoittain Q1 (HHTNR)
 - 92% raportoitu
 - Korjaukset suositellaan tekemään toiseen vuosineljännekseen
- Hyvinvointialueiden kuukausiraportointi (huhtikuun kumulatiivinen) (HHKR)
 - 80% raportoitu, loput odottavissa
 - Tullut useita korjauksia raportoinnin jälkeen. Kaikki hyvinvointialueet olleet hyvin hereillä kuukausiraportoinnin kanssa
 - Kesäkuun lopussa raportoidaan toukokuun kumulatiivinen

Kuntien ja kuntayhtymien talousraportoinnista

- Raportoithan puuttuvat raportit tietopalveluun **mahdollisimman pian!**
- Keskiviikkoon 31.5.2023 mennessä piti raportoida seuraavat tiedot (suluissa hyväksytysti raportoitujen osuus 7.6.2023):
 - Tilinpäätöstiedot palveluluokkakohtaisesti (KKTPP): 76 % raportoitu hyväksytysti
 - Opetustoimen tiedot (TOTT): 81 % raportoitu hyväksytysti
 - Tilinpäätöstietoja täydentävät tiedot (KKYTT): 80 % raportoitu hyväksytysti
- Myös aiemmin keväällä päättyneet raportoinnit **on hoidettava kuntoon** (suluissa hyväksytysti raportoitujen osuus 7.6.2023)
 - KKNR Q4 2022 (97 %), KLTR Q4 2022 (95 %), KKTR 2022 (98 %), KKOTR 2022 (96 %), KKNR Q1 2023 (85 %) ja KLTR Q1 2023 (82 %)

Tarkastamisesta ja tietojen korjaamisesta

- Tietopalvelu tekee raportoituihin aineistoihin automaattisia tarkastuksia. Lisäksi substanssiviranomaiset tekevät aineistoihin manuaalisia tarkastuksia ja kontaktoivat raportoijia mahdollisista havainnoistaan.
 - Reagoittehan ja vastaattehan mahdollisiin viranomaisilta tuleviin kysymyksiin.
- Korjaustoimien teko voi olla raportoijille vaikeaa silloin, jos raportointi on erottamaton osa kirjanpitoa
 - Esim. raportin korjauksen ei tulisi lähtökohtaisesti vaatia kirjanpidon avaamista
 - Väärälle palveluluokalle kohdennettu kustannus ei ole lähtökohtaisesti kirjanpidollinen virhe, eikä sen korjauksen siksi pitäisi vaatia kirjanpidon avaamista
- Talousraportoinnissa pysytään aikatauluissa ainoastaan silloin, jos tiedot toimitetaan säädettyihin määräaikoihin mennessä
- Valtiokonttorille ja muille viranomaisille on tullut runsaasti kysymyksiä toukokuun lopussa päättyneistä raportoinneista, minkä vuoksi vastauksissa voi olla viivettä. Käymme kuitenkin läpi ja vastaamme kaikkiin kysymyksiin.

Kiitos!

Denis Galkin

Projektipäällikkö

Talous, tieto ja työelämä / Ekonomi, kunskap och arbetsliv

Valtiokonttori / Statskontoret

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki / Sörnäs strandväg 13, Helsingfors

PL 14 / PB 14

00054 VALTIOKONTTORI / 00054 STATSKONTORET

Puh. / Tfn 0295 50 2165

www.valtiokonttori.fi / www.statskontoret.fi

Ajankohtaiset

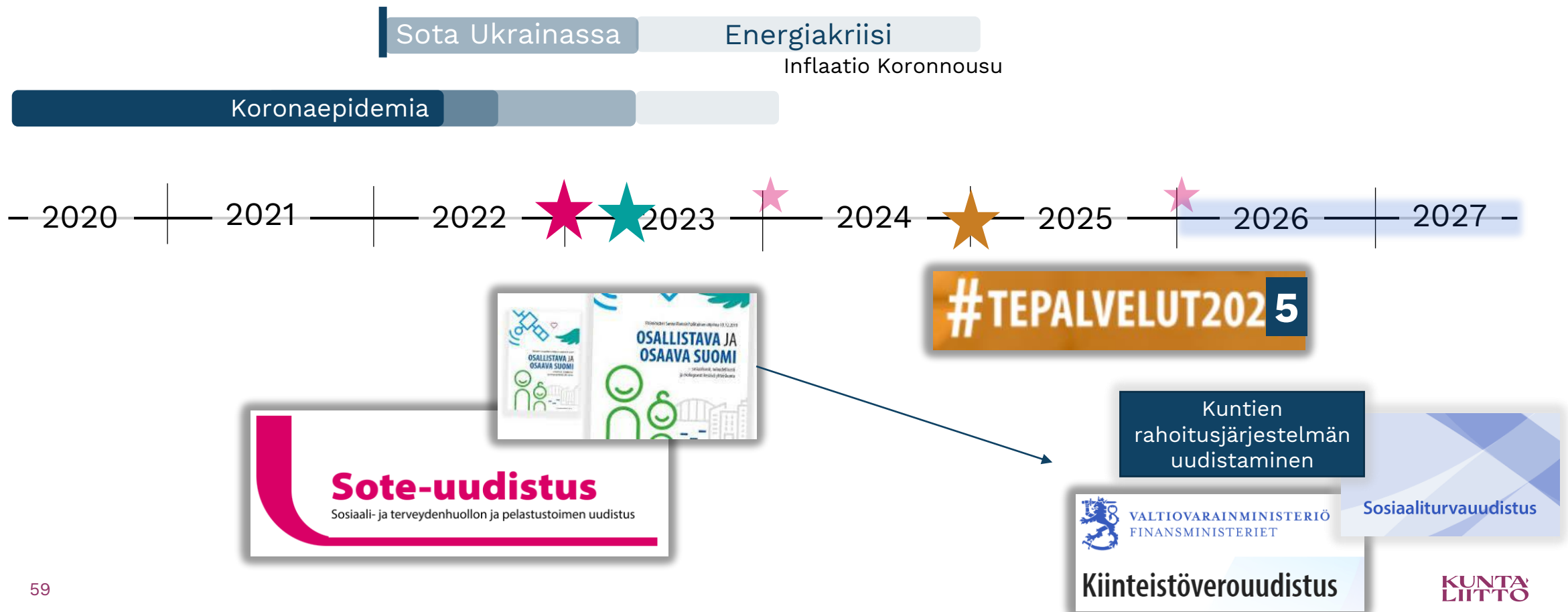
Taloustorstai 8.6.2023

Sanna Lehtonen @SKlehtonen

Suuret kriisit ja uudistukset muuttavat kuntataloutta

Muutosta muutoksen perään!

Seuraavat veroennustekehikot julkaistaan elokuussa

Huomioidaan Valtiovarainministeriön kesän Taloudellinen katsaus (julkaistaan 15.6.).

Verotuksen 2022 ennakkotiedot jotka julkaistaan heinä-elokuun vaihteessa. Ensimmäiset ennakkotiedot julki juhannuksen jälkeisellä viikolla.

Kesä- ja heinäkuun verotilitykset. Odotettavissa hyviä ennakonpidätyksiä sopimuskorotusten johdosta.

VM oikaisee sote-uudistuksen siirtolaskelmia (VM-tiedote 6.6.2023)

Vastaa kyselyyn sote-siirtolaskelmissa oikaistavista eristä viimeistään 30.6.

The screenshot shows the website of the Finnish Ministry of Finance (Valtiovarainministeriö). The main article is titled "Kunnilta ja hyvinvointialueilta pyydetään tietoja sote-uudistuksen rahoituksen siirtolaskelmien oikaisemiseksi" (Municipalities and well-being areas are asked for information to correct social and health care budget transfer calculations). The article is dated 6.6.2023 and is marked as "UUTINEN" (News). The text of the article states that the Ministry of Finance requests information from municipalities and well-being areas regarding the 2021 and 2022 budget transfer calculations, specifically regarding corrections to social and health care funding. The purpose is to ensure that the funding covers the costs of the new services. The article also mentions that the Ministry of Finance will correct the budget transfer calculations based on the information received.

VM tiedote
10.5.

Kuuleminen
16.5.

Kirjallinen
lausunto
31.5.
mennessä

VM tiedote
6.6.

Infotilaisuus
9.6.
klo 9-10

Vastaukset
kyselyyn
30.6.
mennessä

Lisätietoja asiasta Kuntaliitossa antaa Olli Riikonen, @RiikosenOlli, Olli.Riikonen@kuntaliitto.fi, 050-477 5619

Kuntien vuoden 2024 talousarviovalmistelu käynnistyy VM päivittää laskelmia elo-syyskuussa

Laskelmien julkaisuajankohdat vuonna 2023

Kuntatalousohjelma

Kevään
kuntatalousohjelma
painelaskelmineen
23.3. ✓

Syksyn
kuntatalousohjelma
syys-/lokakuussa

Sote- ja vos-laskelmat

6.4. mennessä
(huomioidaan väestörakennetilasto)

Elokuussa
(KKTTP ja verotiedot)

Lokakuussa
(TAE)

Marraskuussa
(lopullinen siirtolaskelma valmis)

Tärkeät tiedonkeruut

Ennakkokysely
nettokustannuksista ✓
(9.1.-7.2.)

KKNR
15.4. mennessä

KKTTP
31.5. mennessä

Negatiiviset valtionosuudet

Kunta	Asukasluku 31.12.2021	Kunnan peruspalvelujen valtionosuus yhteensä	Valtionosuudet yhteensä	Koti korva n
Miinussaldot yhteensä		-72 573 596	-7 034 246	
Eurajoki	9 334	-4 933 689	-3 977 919	-1
Harjavalta	6 785	-1 884 165	-1 156 249	-2
Kaskinen	1 289	-1 153 399	-1 051 043	-2
Kustavi	971	-315 443	-357 824	-1
Pertunmaa	1 644	-384 729	-347 214	-1
Tuusniemi	2 420	-899 370	-143 997	7
Kaavi	2 778	22 982	45 409	-8
Hanko	7 979	-815 009	91 468	-2
Kemi	19 982	-3 304 452	465 224	-2
Mänttä-Vilppula	9 563	-114 831	553 343	1
Vimpeli	2 756	1 986 657	1 775 609	-2 6
Inkoo	5 353	2 717 069	2 327 136	-2 5
Tampere	244 223	-58 768 509	55 842 940	-10 9

Sanna Lehtonen
@SKLehtonen

'@Kuntaliitto'n näkemys:

#Sote-tasausmekanismeilla iso vaikutus useassa kunnassa
Negat. valtionosuudet on periaatteellisesti ongelmallista
Kuntien #rahoitusjärjestelmä'n (sis. #verot & #valtionosuudet)
uudistaminen tulee käynnistää välittömästi

kuntaliitto.fi/talous/kuntata...

KUNTA LIITTO
MUUSTIO
22.3.2023
[Dnro]

Negatiivisten valtionosuuksien periaatteellinen ongelmallisuus

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lähes kaikkien kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada kertyneet peruspalvelut saunpalkastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että valtio ei osallistu lainkaan niiden kuntien peruspalvelujen rahoittamiseen, joissa valtionosuusmaksu sote-uudituksen tasausmenon myötä on negatiivinen, vaan kunnat rahoittavat täysimääräisesti kaikki lääkinnälliset tehtävät omilla verotuloilla.

Negatiivisten valtionosuuksien kunnan ongelmia on tunnistettu myös sote-uudituksen rahoituksen liittyneessä onnakkäytännössä, valtionosuuksien erityisesti 2019/2020 mukaan myös "valtionarvioimiseksi" seuras jatkossa erityisesti negatiivisten valtionosuuksien kuntien talouden tilanteita ja edellytyksiä soidtyks peruspalvelujen rahoituksesta sekä arvio mahdollisia valtionosuuksien perustelun tarvittavia muutoksia.

Myös aiemmin yleistyneinä vuosina ennen sote-uudituksen voimaantuloa yksittäisten kuntien valtionosuuksien yksittäiset erit peruspalvelujen valtionosuus, OIK:n valtionosuusarvioinnit ovat viimeksi oia negatiivisia, mutta laajasti valtionosuusmaksuun OIK:n tarkastus mukaan lukeksi huomattavia ei ole yhdistäks kunnalla ole ollut negatiivisten rahoitus yhden puolen valtionosuusjärjestelmän voimaantuloa, vuodesta 2010 alkaen.

Kuntien rahoitusjärjestelmä tulee uudistaa vastaamaan uuden kunnan lääkinnällisiä tehtäviä

Kuntaliiton hallitusneuvotteluiden mukaan hallitusohjelman tulee sisällyttää kirkkautettujen rahoitusjärjestelmän uudistamiseksi, kunnan valtionosuuden tulee perustua kuntien lääkinnällisiin tehtäviin - ei historiallisiin, jota sote-uudituksen myötä tasausjärjestelmän rahoitusjärjestelmän, uudistuksen tavoite on kirkkautettujen valtionosuuksien kuntien määrässä.

Kuntaliitto ymmärtää, että rahoitusjärjestelmän uudistaminen on oleellista vuodesta tai kahdesta, mutta hallitusohjelman tulee sisällyttää sen toteutukseen ja sikäläisyyttä kehittämisen käynnistämiseksi mahdollisimman pian.

Uudituksen tavoitteena tulee olla lääkinnällisten tehtävien rahoituksen turvaaminen, vakaa ja riittävän laaja verotulojen ja valtionosuusjärjestelmä, joka perustuu kuntien tämän hetken tilanteeseen. Vakaa maan tasolla ja kuntien osuutta hoitavien sote-uudituksen tasausmenon pöytäkirja on keskeinen osa uudistusta.

SUOMEN KUNTALIITTO

Sanna Lehtonen
Kuntaliitoksen johtaja

OB Rikonen
Erityisasiantuntija

11.43 ap. · 23. huhtik. 2023 · 1 250 Näyttöä

muuttavat merkittävästi kun-

seka pelastustoimi siirtyivät kunnilta
sa kunnilta siirretään yhtä paljon vero-
tehtävien kustannuksia siirretty. Lopullis-
tilinpäätöstietoihin perustuen syksyllä

netta. Kuntien valtionosuuksista leikat-
kuntien valtionosuusrahoituksesta koko
vaihtelee. Hallinnollisesti muutokset
an peruspalvelujen valtionosuuksien. Ra-
sierojen tasauksen että tulopohjan ta-

n kuntaan rajataan ja tasataan viidellä
aan kuntien valtionosuusjärjestelmän
mit jäävät toistaiseksi pysyvästi vaikut-
alkeen.

tos
n tasaukseen

on johtanut negatiivisiin

tomenoja siirtyi kunnilta hyvinvointialu-
luiden rahoitusta varten yli 22 miljardia
esti arvioituna valtava.

i koko maan tasolla vaikutus kuntiin on
rudistukseen liittyvät tasauserät voivat
onosuuksien tason kannalta.

förbund
undat.fi
ngkommunförbundet.fi

Seuraavat raportoitavat taloustiedot

15.8.2023 mennessä

- KKNR ja KLTR eli kuntien, kuntayhtymien ja liikelaitosten **neljännesvuosiraporttien** toinen neljännes
- KTPE eli kuntien ja kuntayhtymien **tilinpäätösennuste**
 - Ennusteessa tulee pyrkiä arvioimaan realistisesti tilikauden tilinpäätöksen tulosta.

Verohallinto muistuttaa kuntia ja kuntayhtymiä...

- ... rekisteristatuksiensa ajan tasalla pitämisestä
- Kun toiminnassa tapahtuu muutoksia, tulisi ottaa huomioon myös mahdollisesti päättyvät asiakassuhteet
 - Tällaisia muutoksia voi juontua esimerkiksi kuntaliitostilanteissa ja muissa organisaation rakennemuutoksissa tai muutoksissa organisaation tehtävissä
- Muutoksia ei toteuteta viranomaisaloitteisesti
- Muutoksia hallinnoidaan muutos- ja lopettamisilmoituksella Y4
- Kuntaliitoksista ja seurakuntaliitoksista on hyvä ilmoittaa Verohallintoon jo etukäteen mahdollisimman pian sen jälkeen, kun päätös liitoksesta on tehty
- Tutustu [Verohallinnon tiedotteeseen](#)

UUTISET

UUTISET | POLITIIKKA

Suuret kysymykset edelleen auki hallitusneuvotteluissa – Orpo: "Valmistuvat kun valmistuvat"

Kuudes neuvotteluviikko hallituksen kasaamiseksi on kovassa vauhdissa. Pöydällä on edelleen lukuisia kiistakysymyksiä.

Hallituksen muodostaja Petteri Orpo (kok) arvioi työn valmistuvan ensi viikolla.

Jari Hanska
jari.hanska@iltalehti.fi
Eilen klo 17:02 (muokattu eilen klo 18:56)

Hallituksen muodostaja **Petteri Orpo** (kok) kommentoi tiistai-iltana hallitusneuvottelujen tilannetta. Kokoomuksen, perussuomalaisten, RKP:n ja kristillisdemokraattien välisissä neuvotteluissa on käynnissä kuudes viikko.

POLITIIKKA

Kokoomus ja Orpo lupaavat: Koulutuksesta ei leikata

Kokoomus esitteli koulutuspoliittisen ohjelmansa huhtikuun eduskuntavaaleihin.

JAA

KOMMENTOI

Puheenjohtaja Petteri Orpo (kok) ja kokoomuksen sivistyspoliittisen verkoston puheenjohtaja, kansanedustaja Sari Multala olivat esittelemässä puolueensa koulutuspoliittista ohjelmaa tulevia eduskuntavaaleja ja ensi vaalikautta varten. KUVA: MARKKU ULANDER/LEHTIKUVA

Mika Lehto
1.2. 12:35

SIVISTYSPUOLUEENA itseään markkinoiva kokoomus lupaa, että se ei ensi vaalikaudella aio leikata koulutuksesta. Päinvastoin.

– Koulutuksen pitää olla erityissuojeluksessa. Pitää huolehtia koulutuksesta, ja sen määrärahojen pitää olla erityissuojeluksessa hallitusneuvotteluissa, puheenjohtaja Petteri Orpo (kok) sanoi.

Kahden edellisvaalikauden aikana hallituksessa ollessaan kokoomus oli muiden puolueiden mukana leikkaamassa koulutukseen käytettävää rahamäärää.

TEEMA: Kuntien tehtävät, erilaistuminen ja rahoitus

Hallitusohjelmakuuleminen 9.5.2023

Sanna Lehtonen @Sklehtonen

Hallitusneuvottelukuuleminen 9.5., jaosto 2.2. ”Valtion aluehallinto, kunnat ja kaupungit”

Kuntien tehtävistä, erilaistumisesta ja rahoituksesta

- Lakisääteisten palveluiden **rahoituksen turvaaminen** kaikissa kunnissa
 - **Erilaistuminen:** Kuntakoko tai kunnan sijainti ei kerro sen talouden kestävydestä.
 - **Alueellinen elinvoimaisuus:** Suomen oltava yritysten näkökulmasta kiinnostava sijoituskohde jatkossakin (ml. osaavan työvoiman saatavuus)
 - Kunnat huolehtivat tulorahoituksellaan myös **investoinneista** ja **velanhallinnasta**
 - Investointitarpeiden moninaisuus: Kasvu, sopeutuminen, korjausvelka, vihreä siirtymä ym. EU-lainsäädäntö.
 - Tulopohjan vakaus ja ennustettavuus. Julkisen talouden kannalta tarkoituksenmukaisuus ja vaikuttavasti.
 - Leikkaus kuntien valtionosuuteen on suora **leikkaus sivistystoimeen**, erit. koulutukseen
- Rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistus tulee **käynnistää heti**
 - ...

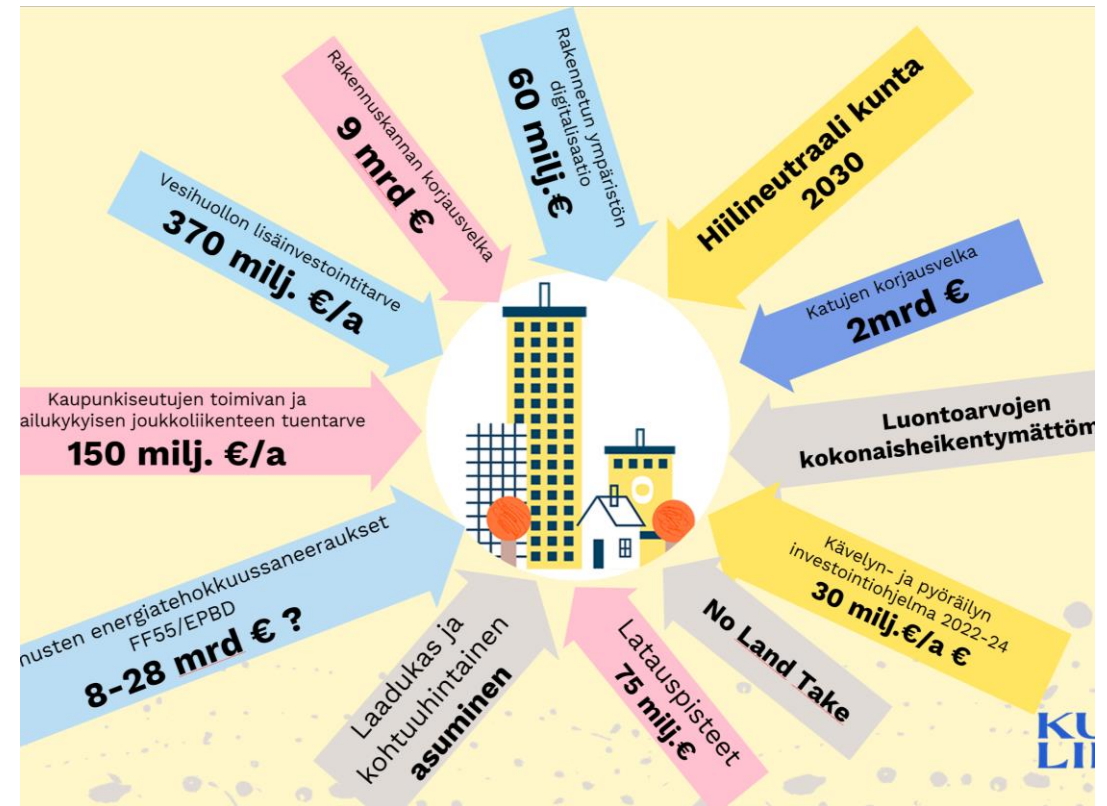
Hallitusneuvottelukuuleminen 9.5., jaosto 2.2. ”Valtion aluehallinto, kunnat ja kaupungit”

Kuntien tehtävistä, erilaistumisesta ja rahoituksesta

- ...
- Rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistus tulee **käynnistää heti**
 - Uudistuksen tulee **vahvistaa kuntien tulopohjaa**. Monipuoliset tulomuodot tulee säilyttää, koska kuntien toimintakenttä on edelleen laaja
 - Valtion päätöksenteosta aiheutuneet **menetykset** (vähennetyt tulot tai lisätyt kustannukset) **tulee korvata** kunnille täysimääräisesti
 - **Kiinteistöverouudistus**
 - Arvostamisperusteet tulee uudistaa siten, että verotusarvot vastaavat paremmin kiinteistöjen käypiä arvoja.
 - Kiinteistöverotulon painoarvo kasvanut. Oikeudenmukaisuuskysymys. Vakaa veropohja, ei kohdistu työllisyyteen.
 - Valtionrahoituksen perusteet **uuden kunnan** tehtäväkenttää (sivistystoimi, TE) vastaavaksi

Kuntaliiton esitys VM:lle: Kuntien vihreän siirtymän investoinnit ja rahoitus –selvitys

- Kuntien rakennettuun ympäristöön kohdistuu korjausvelan ohella valtavia vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyviä tavoitteita ja velvoitteita, joilla on mittavia kuntatalousvaikutuksia
- Kuntien vihreä siirtymä saatava osaksi julkisen talouden suunnitelmaa, kuntatalousohjelmaa ja kuntien rahoituskehystä
- Vihreän siirtymän kuntatalousvaikutusten ymmärtäminen eri aikavälillä ja sisällyttäminen taloussuunnitteluun, auttaa
 - kuntia ja Suomea panostamaan vaikuttaviin ympäristöratkaisuihin
 - Suomen kykyä tehdä ennakkollista vihreän siirtymän EU-vaikuttamista julkisen talouden näkökulmasta sekä EU:n ympäristösäätelyn kuntatalousvaikutusten arviointia
- Vihreän siirtymän rahoitus –työryhmän loppuraportin suositus:
 - Erillinen lisäselvitys kuntien vihreän siirtymän rahoitus- ja investointitarpeista ja edellytyksistä saada rahoitusta

Ajankohtaiset: kiinteistöt 6/2023

Mikko Simpanen
Tilapalvelupäällikkö

Ajankohtaiset: kiinteistöt

- **TEPA24-uudistus**

- kuntien tulee 31.10.2023 mennessä ilmoittaa TEMille, miten kunta järjestää valtiolta kunnille 1.1.2025 siirtyvät työvoima- ja elinkeinopalvelut
- kuntien on myös ilmoitettava TEMille, käyttääkö kunta tai yhteistoiminta-alue valtion työvoimaviranomaisen nyt palvelujen tuottamiseen käyttämiä tiloja vuodesta 2025 alkaen kokonaisuudessaan, osittain tai ei lainkaan

- **Koulurakennusten kunto ja sisäilmasto (KouluKunto-hanke)**

- Valtioneuvoston kanslian hankkeen tavoitteena on muodostaa kokonaisvaltainen kuva ja tuottaa uutta, päivitettyä tietoa Manner-Suomen oppilaitosrakennuskannan rakenteiden ja ilmanvaihdon kunnosta sekä niiden vaikutuksesta sisäilmastoon ja altistumisolosuhteisiin.
- mukana hanketoimijoina Aalto-yliopisto, Tampereen yliopisto, FCG, Rakennustietosäätiö ja Kuntaliitto
- ainutlaatuisen hankkeen tulokset julkaistaan vuoden 2023 loppuun mennessä

- **Sote-kiinteistöt**

- kuntien sote-kiinteistöjen vuokrasopimukset ovat siirtyneet Hyvinvointialueille, ja ovat voimassa vuoteen 2025, jonka jälkeen sopimuksia voi irtisanoa
- kuntien sote-kiinteistöt eivät välttämättä sijainneiltaan palvele hyvinvointialueiden tulevia tarpeita, kun Hyvinvointialueet suunnittelevat ja toteuttavat omia palveluverkkoratkaisuitaan
- lisäksi kuntien sote-kiinteistöt ovat osin jo ikääntyneitä, ja tilat eivät vastaa nykyisiä, tai tulevia tilatarpeita
- osalle kunnista saattaa tulla haasteita tyhjenevien sote-kiinteistöjen kanssa
- tunnistettuja haasteita taklataan hyvällä yhteistyöllä Hyvinvointialueiden kanssa

Lausuntokierros käyntiin vielä ennen lomia?

SOTE-kiinteistöjen ma. varainsiirtoverovapaus lausuntokierrokselle

- Sote-järjestämismvastuun siirtoon liittyvä tarve toimintaan liittyvien kiinteistöjen uudelleenjärjestelyyn sisältää **varainsiirtovero vaikutuksen yhtiöittämisvelvollisuuden kautta**
- Sote-lakeja säädettäessä eduskunta vaati ponnessaan valmisteltavaksi ma. verovapauden siirtymäkauden (3+1) aikana
- Koska yhtiöittämisvelvollisuus saattaa koskea myös siirtyviä sopimuksia, on säännökselle tarvetta ennen siirtymäkauden päättymistä
- **VM on valmistellut HE-luonnosta aiheesta.** Lausuntokierroksen on määrä käynnistyä **kesäkuun 2023 aikana.** Lausuntoaika **kahdeksan (8) viikkoa.**
- Kuntaliiton verkkosivuille ladataan lausuntoluonnos kuntien kommentoitavaksi viimeistään **kaksi (2) viikkoa** ennen lausuntoajan päättymistä

Ympäristöministeriö avasi 5.5.2023 rahoitushaun rakentamislain- ja RYTJ-lain digivelvoitteiden toimeenpanoon

Lisätiedot: Päivi Tiihonen, Kuntaliitto

- Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä (431/2023, RYTJ-laki) ja rakentamislaki (751/2023, RakL) hyväksyttiin eduskunnassa keväällä 2023. RYTJ-lain hyväksymisen yhteydessä kunnille osoitettiin yhteensä 15 M€ rahoitus vuosille 2023-2026 lakikokonaisuuden digivelvoitteiden toimeenpanoon.
- Ympäristöministeriö avasi ensimmäisen 2.8 M€ avustushaun 5.5.2023. Avustusta voivat hakea Manner-Suomen kunnat ja maakuntien liitot.
- Haku on auki kunnille 5.5.–31.8.2023 ja maakuntien liitoille 15.5.–31.8.2023.
- Tarkoituksena on, että kunta yhdessä ohjelmistotoimittajansa kanssa hakee rahoitusta 'kumppanitestauksiin', joissa testataan erityisesti yhteyksiä rakennetun ympäristön tietojärjestelmään ja kehitetään samalla tietomallimäärittämiä.
- Tuki on valtionavustusta lain toimeenpanoon ja siksi 100 % (ei omavastuuosuutta).
- Tuettavia kustannuksia ovat mm. kunnan henkilökustannukset ja ohjelmistotoimittajilta tilattava kehitystyö, joka pyrkii rakennetun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönottoon.
- Alustavasti on ajateltu, että mukaan hyväksytään 10-15 kuntaa ja 1-2 maakunnan liittoa.
- YM:n valintakriteerit: Huomioidaan kuntakoko ja maantieteellinen kattavuus, kuntien käyttämät tietojärjestelmät ja se, tehdäänkö kaavoitus itse vai tilataanko konsultilta.
- Ensimmäisellä kierroksella haettu tuki ei ole este seuraavien kierrosten tuelle.
- Valinnat pyritään tekemään 15.9.2023 mennessä.

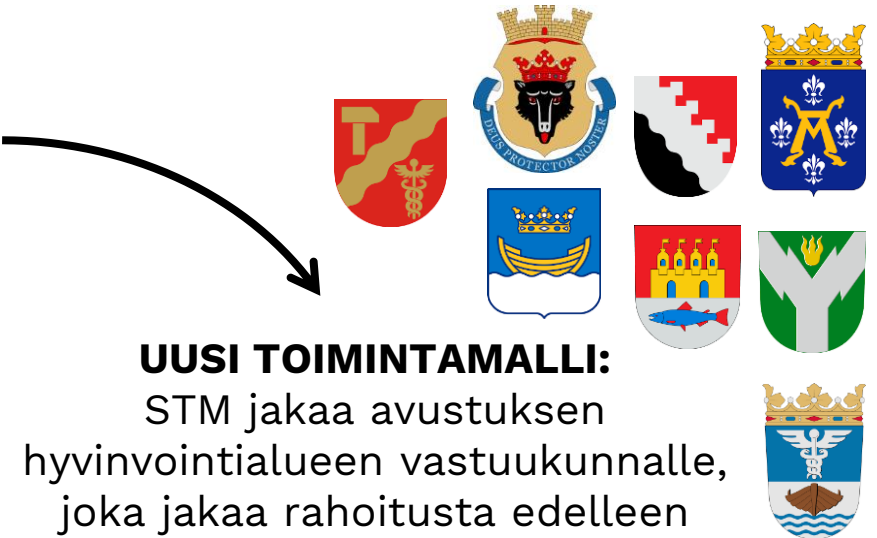
Tutustu hakuun tarkemmin: <https://ym.fi/-/rakennetun-ympariston-tietojarjestelman-kumppanitestaukseen-haetaan-kuntia-ja-maakuntien-liittoja>

STM esittää ruoka-avun valtionavustusten jakoon uutta toimintamallia

STM esittää kaupungeille uutta roolia vähävaraisten ruoka-avun järjestämisessä

ENNEN:
STM itse jakoi valtionavustusta suoraan ruoka-apua toteuttaville järjestöille

UUSI TOIMINTAMALLI:
STM jakaa avustuksen hyvinvointialueen vastuukunnalle, joka jakaa rahoitusta edelleen alueella toimiville järjestöille

Info- ja keskustelutilaisuus ruoka-avun järjestämisestä

Sisältö: Webinaarissa käsitellään vähävaraisten ruoka-avun järjestämiseen ja koordinointiin liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä. Asia kytkeytyy parhaillaan käynnissä olevaan valtionavustushakuun (STM), jossa kokeillaan uutta toimintamallia ruoka-avun avustusten jakamiseksi.

Kenelle: Kaikille asiasta kiinnostuneille, kuntien, hyvinvointialueiden ja kolmannen sektorin edustajille.

Milloin: Ma 12.6.2023 klo 10.00-11.30

Missä: Teams-tilaisuus

Lisätiedot: Liisa Jurmu, liisa.jurmu@kuntaliitto.fi
Sanna Lehtonen, sanna.lehtonen@kuntaliitto.fi

TE-uudistus

Lait hyväksytty 1.3.2023

Voimaan 1.1.2025

Sisältyy ensimmäisen kerran vuoden 2024
talousarvioon suunnitelmavuosille 2025→

Mitä kuntien välisessä sopimuksessa tulee sopia kustannusten korvaamisesta?

Mitä TE-palveluja järjestäjä alueella järjestää? Mistä palveluista järjestäjälle maksetaan korvausta?

Korvausperuste:
Yleinen vai yksityiskohtainen?
Määräytymisperuste / -et?

Onko etuusmenojen rahoitus osa järjestäjän taloutta?

Onko järjestäjällä tosiasiallinen mahdollisuus lakisääteisten palvelujen järjestämiseen koko alueella ml. mahdollisuus muuttaa toiminnan painopisteitä ja resursointia alueen tarpeiden mukaan?

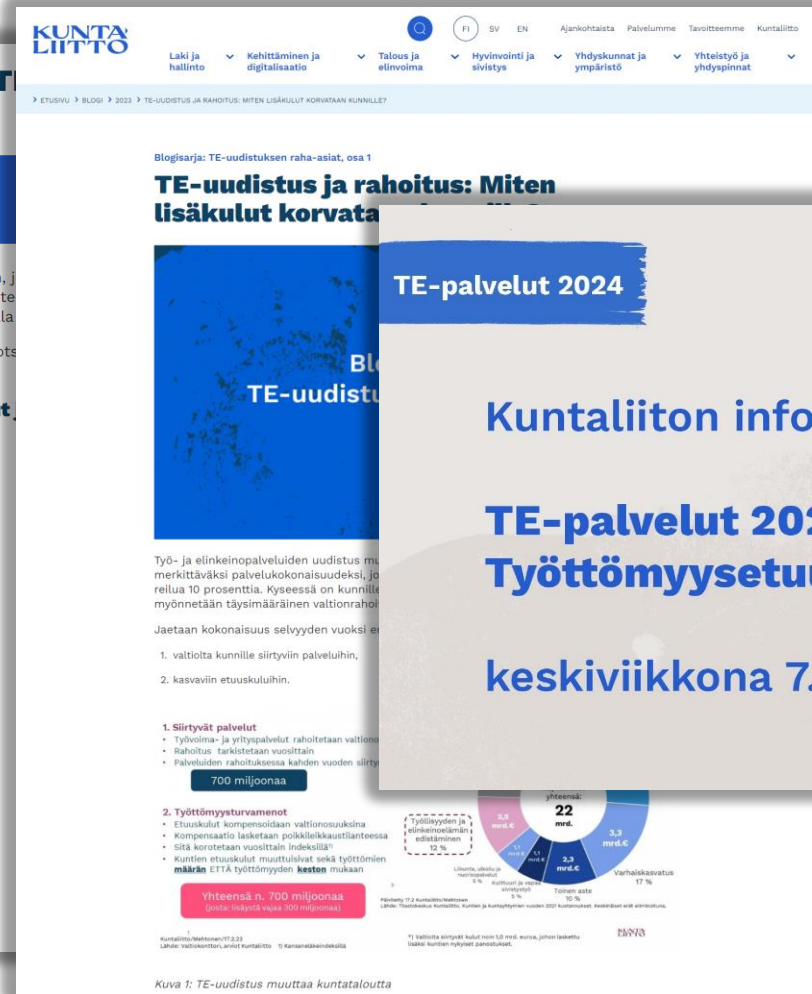
Maksavatko kunnat järjestäjälle korvausta eri periaatteilla esimerkiksi siksi, että toimivat tuottajina?

Onko kunnan korvaus järjestäjälle ymmärrettävä, selkeä, läpinäkyvä ja ennustettava?

Miten välilliset kulut (hallinto, tukipalvelut, toimitilat, kehittäminen...) korvataan järjestäjälle?

Miten järjestäjän yli- tai alijäämää käsitellään toiminnan lakkaamistilanteessa?

Kuntaliitto tukee myös uudistuksen talousasioissa

Kalenteripäivityksiä!

Kuntajohtajapäivät 2023

10.-11.8.2023, Seinäjoki

Osallistu

Vaikuta

Verkostoidu

13.
|
14.9.
2023

Taloustorstai

Syksyn 2023

Taloustorstai-lähetykset ovat

24.8., 19.10. ja 23.11.

klo 9.30 - 12.00.

Kiitos!

Sanna Lehtonen

Kuntatalousasioiden johtaja

Elinvoima ja talous -yksikkö

Suomen Kuntaliitto ry

Toinen linja 14, 00530 Helsinki

+358 9 771 2079, +358 50 575 9090

Twitter: @SKlehtonen

Sanna.Lehtonen@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

TALOUSHALLINNON KOULUTUSTARJONTAA 2023

- ❖ Tapahtumat
- ❖ Koulutusohjelmat
- ❖ Webinaarit
- ❖ Tilinpäätöspäivät

FCG ●

Tutustu sisältökuvauksiin ja tervetuloa mukaan!

Oppimismahdollisuuksia 2023

TAPAHTUMAT

24.-25.8. [Hallinto-, henkilöstö- ja talousjohdon konferenssi \(fcg.fi\)](#)

12.-13.10. [Laskentafoorumi 2023 \(fcg.fi\)](#)

KOULUTUSOHJELMAT

Elokuu [Kunta-alan Controller 2023 -koulutusohjelma \(fcg.fi\)](#)

Syyskuu [Kunta-alan laskentatoimen koulutusohjelma 2023 - 24 \(fcg.fi\)](#)

- ✓ TIETOA
- ✓ TAITOA
- ✓ NÄKEMYSTÄ

Lisätiedot ja
ilmoittautuminen:
<https://koulutus.fcg.fi/>

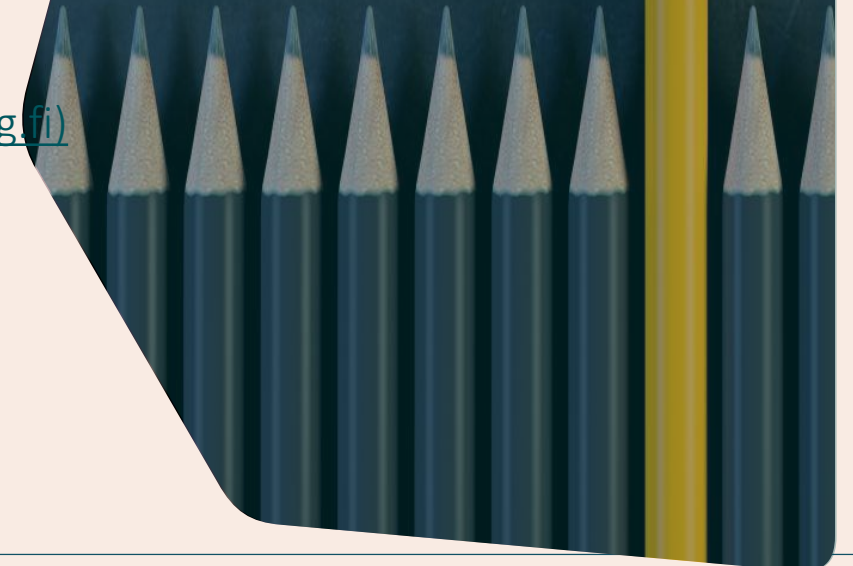
Oppimismahdollisuuksia 2023

WEBINAARIT

- 13.9. [Taloustaitoa hankeasiantuntijoille \(fcg.fi\)](#)
- 15.9. [Taloustaitoa terveydenhuollon vastuuhenkilöille \(fcg.fi\)](#)
- 20.9. [Kustannuslaskennan perusteet \(fcg.fi\)](#)
- 4.-5.10. [Konsernitilinpäätöksen laatimisen peruskurssi \(fcg.fi\)](#)
- 10.-11.10 [Arvonlisäverotuksen erityiskysymyksiä \(fcg.fi\)](#)
- 17.10. [Hyvinvointialueiden arvonlisäverotus \(fcg.fi\)](#)
- 1.11. [Kuntien ja hyvinvointialueiden talousraportoinnin ajankohtaispäivä\(fcg.fi\)](#)
- 1.-2.11 [Konsernitilinpäätöksen erityiskysymyksiä \(fcg.fi\)](#)
- 7.11. [Hyvinvointialueen tilinpäätökseen valmistautuminen\(fcg.fi\)](#)
- 15.11. [Kunnan verotulot ja valtiosuudet \(fcg.fi\)](#)
- 24.11. [Tietosuoja taloushallinnossa \(fcg.fi\)](#)

- ✓ TIETOA
- ✓ TAITOA
- ✓ NÄKEMYSTÄ

Lisätiedot ja
ilmoittautuminen:
<https://koulutus.fcg.fi/>

Oppimismahdollisuuksia 2023

TILINPÄÄTÖSPÄIVÄT

- 8.11. [Liikelayosten tilinpäätöspäivä \(fcg.fi\)](#)
- 9.11. [Kunnallisen osakeyhtiön tilinpäätös \(fcg.fi\)](#)
- 21.11. [Ammatillisen koulutuksen tilinpäätöspäivä \(fcg.fi\)](#)
- 22.11. [Ammattikorkeakoulujen tilinpäätöspäivä \(fcg.fi\)](#)
- 28.11. [Sosiaali- ja terveystoimen tilinpäätöspäivä \(fcg.fi\)](#)

2024

- 9.1. [Hyvinvointialueiden tilinpäätöspäivä \(fcg.fi\)](#)
- 10.-11.1. [Kunnan ja kuntakonsernin tilinpäätöspäivät \(fcg.fi\)](#)

- ✓ TIETOA
- ✓ TAITOA
- ✓ NÄKEMYSTÄ

Lisätiedot ja
ilmoittautuminen:
<https://koulutus.fcg.fi/>

FCG.

Tervetuloa!

**Seuraava
Taloustorstai
24.8.2023
klo 9.30**

